

קובץ

הסכמות ומכתבים

חלק א

רשימת הרבנים גאוני וצדיקי הדור, אנשי כנסת הגדולה, בישיבה של מעלה, עמודי העולם, ראשי סנהדראות, אשר כל בית ישראל נשען עליהם, וכגחלי אש דבריהם, אשר הסכימו ונתנו מהודם, על הספרים שנתחברו ויצאו לאור ע"י הרהגה"צ מוהר"ר שלום יהודה גראס כ"ק אדמו"ר שליט"א מהאלמין רב דקהל "מגן שאול" ור"מ בישיבה וכולל "בית ישעי" "מכון להוראה בשחיטות ובדיקות ונשיא של "המכון להוצאת ספרי יהודה וישראל"

תשכ"ח — תשמ"ו

בשער

מכתבי ברכה והסכמה מגאוני הדור חכמי ושרי התורה וכן מתלמידי חכמים ושוחרי תורה המדברים בשבח "הועד" שהוקם לעורר הרבים בדיני שחיטה הנזנחים ובמכשולות הגדולות העצומות המתרחשים בזמננו כהיום ממש בכל העולם כולו, וממנו יראו מה לתקן והאיך לתקן ולסדר שחיטה בסדר נכון על צד היותר טוב שיהי' הכתב "למהדרין מן המהדרין" הולמתו באמת ולא כאשר נהוג בעוה"ר שכל קצב או מאן דהו לוקח לו רב או מו"צ אשר לא ידע בין ימינו לשמאלו וחושב שכל שעבודו ותואר רב המכשיר לילך לבית המטבחים ולראות אם השוחטים הם יהודים, ואם הבהמות והעופות הם ממינים הטהורים, ועל הסכינים סומך על מה שהשוחט מביא לביתו, ואינו יודע המכשולות בשחיטה, והבעה"ב משלם לו משכורתו פעם לחודש, ובשכר זאת נותן לו חתימתו הנקראת "כשר למהדרין מן המהדרין" תחת השגחת רב פלוני ופלוני (ויתר ביאור עיין בפנים החיבור) וד"ל. ה' ישפות שלו' ורב טוב לכל הרבנים גאוני וצדיקי זמננו להם ולכל בני ביתם ולכל הנלוים אליהם לאוי"ט ונעימים.

קובץ הסכמות ומכתבים

הסכמות ומכתבי עידוד שנדפסו בשו"ת „זבחו זבחי צדק" ובספר „נפש ישעי" ב' חלקים ובקונטרס „מנחת יהודה" ח"ו מספרי „נפש ישעי" על מאכלות אסורות, ועוד.

מגאוני וצדיקי וקדושי הדור, אנשי כנסת הגדולה, בישיבה של מעלה, עמודי העולם, ראשי סנהדראות, אשר כל בית ישראל נשען עליהם, וכגחלי אש דבריהם, ואלה שמותיהם:

(ע"פ א"ב)

הרב אליהו זלאטניק זצוקללה"ה

רב וחבר הביד"צ של העדה החרדית בירושלים עיה"ק

— א —

אליהו זלאטניק

רב וחבר הבר"צ של העדה החרדית בירושלים

ב"ה, חדר הרחמים והסליחות ב"א אלול תשל"ג

לכבוד ידירי הרה"ח המופלג כתורה ויראת שמים טהורה מוה"ר שלום יורא גראס שליט"א.

אחדשה"ט באה"ר

לפני איזה ימים קבלתי את מכתבו ובו בקשני לשים עין על ספרו נפש ישעי אשר הוציא לאור לחזק את היסוד של מאכל כשר והספר אין אתי – ובעבור איזה ימים קבלתי את ספרו הנחמר והנעים ונהנתי מאד – איך שיגע ומצא ברי מרתו לאסוף בעמיר גורנה בענין איסור מאכלות אסורות. ובאשר שבספרי פרי אלי ח"ג שו"ת נמצא בדברי אגדה מאמר בענין מאכלות אסורות – אני נותן לו רשות להעתיק את כל המאמר הנקרא – להזהר ממאכלות אסורות ואני אשלח לו בזמן הקרוב את ספרי בע"ה.

בענין מה שמביא אם מותר לומר שהחיינו בימי הספירה – שבח להביא מה שמביא המשנה ברורה בשם מאמר מרדכי בסימן תצג סק"ב וז"ל ומי"א אם נזרמן לו איזה ענין שצריך לברך עליו שהחיינו ויברך עכ"ל ובשער הציון סק"ב מאמר מרדכי עכ"ל.

אני מברך אותו שימשיך בדרך זה לעשות לטהר את בית ישראל משמץ מאכל איסור ובוהו יתגדלו הכנים והבנות בקרושה וטהרה ונוכה ע"י זה בקרוב בביאת משיח צדקנו ורוח הטומאה תעבור מעל הארץ בב"א.

הב"ח למען כבוד התורה ומכרך אותו בבחיבה ורחימה טובה ובשנת גאולה וישועה.

ידירו הנאמן
אלי זלאטניק

הסכמת הבית דין צדק ההעדה היהודית בעיה"ק ירושלים ת"ן

ד' אייר תשכ"ח "השלוש-ישראל" לפ"ק

הרה"ה הנכבד הרב שלום יהודא ה"ז בהרה"ה מוה"ר ישעי' זאב גראס ז"ל, ליקוט נאה למקורות נאמנים מתורה שבכתב ושבע"פ ומדרשי הו"ל ומספרי יראים וחסידים אזהרות והנהגות טובות על דבר הזהירות והשמירה ממאכלות אסורות וחומר האיסור ר"ל. ואשר שמו יכונה "נפש ישעיה". ע"כ אמינא לפעלא טובא ישר, ומצוה לסייעו לדבר נשגב זה שיש בו משום זכוו הרכים שגדול שכון מאד, להציל את בני ממכשולים ה"ל. והבא לטהר מסייעים אותנו, ויתברכו כל העוסקים והמסייעים ויהא זכות הרכים תלוי בהם, וזוכה לאריסטון שעתיד הקב"ה לעשות לכל פה שלא ישל במאכ"א, ולביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

הכו"ה לכבוד התורה והמצוה,

דוד תלוי יונגריין

ישראל יצחק הלוי רייזמאן

חזקי פיבל ראזנבערג
מלפנים אבדק"ק דעברעצין
רב דקהל אגודת אזור
ברוקלין, נ.י.

בס"ד, ג' וישב י"ט כסלו תשל"ח לפ"ק

שוכט"ס למע"כ המחבר קונט. מנחת יהודה... בא לידי עוד לפנים חדשים... מסרתיו לידי נכדי הבי החשוב נ"י... והרבה שנים הייתי רב ומנהיג בק"ק הנ"ל... המאכלות בקופסאות הנעשים בבתי חרושת של יהודים ואינם יהודים אינם באים על שלחני ולא על שולחן השומעים בקולי... וע"י הקונטרסים

יאירו עיניהם וישמחו בראותם השמות הבדולחים בלשוניהם ושמותיהם על הלעביל ושמא קא גרים - וראיתי שידידי המחבר בן גדולי ישראל זצ"ל...

והי' בזה חיים וברכה ושלוש ע"ע לכלנו כו"ר.

חזקי פיבל ראזנבערג

רצופה סיוע להדפסת הקונטרס

יוסף גרינוואלד

רב דקהל "קהלת יעקב" מפאפא
660 בעדפארד עוועניו
ברוקלין, נ.י.

כו"ה

הגה האברך החסיד המופלג בתורה וי"ש זכו' כש"ת מו"ה שלום יהודא גראס ז"ל, הביא לפני קונטרס לקיט מוסר והתעוררות על דבר שמירה ממאכלות אסורות אשר ליקט מספרי גאונים וקדושים, ובקשני לכתוב איזה שורות על טוב הדבר, ואמרתי לעשות רצוני, וראיתי כי טוב עשה בעיני, כי בו פנינים יקרים המעוררים את הלב וראויים לתעלות בדפוס לזכות בהם את הרכים, ע"כ גם ידי תכון עמו אף זרועי תאמצנו.

ובאתי עה"ה פה ברוקלין ל"ז למכ"י תשכ"ה לפ"ק.

הק' יוסף גרינוואלד

לוי יצחק גרינוואלד

רב דקהל ערוגת הבשם
ברוקלין, ניו יארק

הגה האברך המופלג בתו"ש ותיק וחסיד מו"ה שלום יהודא גראס ז"ל יצא ללקוט אמרים מספרי מוסר בענין זהירות ממאכלות אסורות, ומביא כמה מעשיות מצדיקי אמת בענין זה, לראות עד כמה צריכים לזהר שלא יבא לפיו דבר שיש בו חשש איסור, אפ"ו איסור

בשורה טובה חם לישראל אין בעזונדערע פרשיות מיר האבען געדרוקט דעם בארימטען

חם לישראל

מיט אלע כפרשים אויף עברי טייטש, תנ"ך, משניות, גמרא, מוסר, הלכה,
אלעס איבערזעצט אויף א לייכטע אידישע שפראך, מיט שיינע ליכטיגע
און קלארע דרוק

צום באקומען א יעדער פרשה אין א באזונדערן באַנד, מיט הייכע דעקלעך, שטארק געבונדען, צו ערמעגליכען
מיט זיך צו פירען אויזן וועג צו דער ארבעט אצ"ח, כדי צו קענען מקיים זיין בשבתך בביתך ובלכתך בדרך
צו באקומען פאר א שטוינענדיג ביליגען פרייז 75 סענט א ספר

אויך וועט זיין צו באקומען איה"ש
אויף גאנצן תורה אין צען פראכטפולע דע לוקס בענדער
פאר א ביליגען פרייז ביי

EMUNAH PUBLISHING COMPANY

171 TAYLOR ST., BROOKLYN, N. Y. 11211

Tel. 388 - 8812

בכתב המלצה מהגה"צ אב"ד משארמאש שליט"א

מלסנים זאת ביה"אל ברורות הקודמים ובימי אבותינו ז"צ, אשר כל או"א בין ת"ח בין איש המוני
השתדלו להשלים חוקם בכל יום ויום בסי' חק לישראל חק ולא יעבור, וכן מהג הצדיקים הקדושים מדור
דור כידוע, ומקור חז"ל ממקום קדוש עליון, יסוד ותקנו איש האלקי קודש הקדשים מרן רבינו האר"י ז"ל,
ללמוד בכל יום ויום כסדר הזה תורה נביאים וכתובים, משנה, תלמוד, זוה"ק, כמבואר בשער המצות פי
ואתחנן (דף מ"ו) ע"י. ואחריו קם הגה"ק איש האלקים מרן החיד"א זל"ה, והוכיף מילואים לסדר הנ"ל,
ללמוד בכל יום עניני מוסר ודינים מלוקטים מארבעה חלקי השו"ע והרמב"ם ז"ל כדי לצאת גם די חובת
לימוד הלכה, ע"ד אמרם ז"ל כל השונה הלכות בכל יום כ"ר, ועיין בשו"ע (סי' רל"ח) דאם לא השלים חק
הקבוע לו ביום, ישלכנו בלילה מיד. ועיין בפתחי תשובה (יורד סי' דמ"ו) בשם משנת חכמים דדעתו נוטה
דאם לא השלים בלילה בחיוב להשלים אף ליומא אחרא, וצריך ללמוד דבר זה קודם שאר לימודי ע"י"ש.
בעוה"ר בסיבת הזרובן והגלות שאירע לעם ישראל בימינו אלה הרבה ממנהגי ישראל הטובים והישרים
נחללו ונטשטשו, ולמיר"ש מצאונתם כמעט שנשכחו מלב ההמון, וככה אירע גם בלימוד החק לישראל, שהי'
חק קבוע לכל בר ישראל מגדול ועד קטן להשלים חקו מדי יום ביומו כל ימי חייהם עד עולם, ועכשיו
בעוה"ר נתמעטו לומדי ועוסקי וכמעט לא נמצאו, מי יתן איפוא להחזיר עטרה לירשנה שיקבעו כאו"א
שיעור קבוע ללמוד בכל יום ויום כפי הסדר שיסדה רבינו האר"י ז"ל ע"י הסוד, וגם לקבוע שיעורין ברבים
כמנהג אבותינו חק ביה"ק הקדום.

ע"כ באו ונחזיק ידבותא לנבאר דמרא סיעא הרה"ח מוה"ר שלוי יודא גראסס נ"י, אשר טוב עשה
בעמיו והדפיס ספר חק לישראל ברפוס נאה ומשובת, באותיות מאירות עינים, גם חילק כל פרשה בכרך
לבדנה, למען להקל ללומדי' להולכים בחיקם בשבתך בביתך ובלכתך בדרך באלה מסעי, והיתה עמו וקרא בו
כל ימי חייו, ולא ימוט ספר התורה הזה מפ"ך, ועי"ז יתי' באפשרות גם להטרודים על המח"י ועל הכלכלה
להשלים חקם כפי החק לישראל מדי יום ביומו, ואק"ו בעזר השם שיתרבה גבולנו בתלמידים ויתרחב גבול
הקדושה והגדולה תורה ולהאדירה, ומתאמרא משמי' דההק"צ משינאווע זל"ה, אשר לימוד החק לישראל
מסוגל לפרנסה נקל ובהרחבה, ונרמו באמרם ז"ל (ביצה ס"ו ע"א) דהאי חק לישנא דמוזנא הוא, עכ"ה"ק
ודעתיה, ובזכות התורה יוסיף הקב"ה ויטאלנו גאולת עולם במהרה דין אכ"ה"ר.

הכ"ד הכותב לכבוד התורה ולומדי

נפתלי הירצקא העניג

אבדק"ק שארמאש יצ"ו, ברוקלין, נ. י.

שמנו חכמים ז"ל מהמת השש שנראה לעינינו השש רחוק, מ"מ כיון
שהכמינו ז"ל אסרו אותו הוא אסור כמו איסור דאורייתא, והוא
מטמא את לבו ומוחו, ועבירה גוררת עבירה עד שנכשל ח"ו
באיסורים חמורים, ויען שהוא תועלת גדול לזכות את הרבים ע"כ
ראוי ונכון להתחזק בידו האברך הנ"ל.

באעה"ח כ' בהכ"ח ל"ו לעומר תשכ"ח לפ"ק,

חק' לוי יצחק גרינוואלד

נפתלי הירצקא העניג

אבדק"ק שארמאש יצ"ו
ברוקלין, ניו יארק

ב"ה

בא לפני האברך הרה"ח המו"מ בתו"י הו"כ וכו' כש"ת מו"ה שלום
יודא גראס נ"י, והביא לפני לקוטים נאים מדברי רבותינו חק',
הלכות ודברי מוסר בעניני מאכלים, שמירות נהוצות ואזהרות נחוצים
ומיעילים, ורוצה להדפיסם וכיקש ממני ליתן הסכמתי, ובאמת דברים
הללו אינם צריכים להסכמת, כפרט שהמה עפ"י רוב דברים מקדושי
עליונים, שכל דבריהם המה גופי תורה, וכעת הוא מצות עשה שהזמן
גרמא, שע"י הטרדות הגדולים שבעלי בתים המה מרודים במדינות
אלו כל ימיהם, עי"ז מכקשים לכל דבר להיות מורה היתר, והמכשול
גדול עד מאד בעו"ה בענינים אלו והכא לשכא פותחין לו ח"ו, ע"כ
טובה גדולה עשה בזה לעשות רצון יוצרנו, לסייע לכל הכא לטהר
להיות גם הוא מהמסיעין, כידוע הפ"י של הה"ק מר"י מלוכלין
וצללה"ה ע"ו, וכן כשה"ק שהכונה שכל או"א צריך לסייע ע"ז, ושכרו
גדול ממעון הברכות והישועות.

כו"ח לכבוד התורה והטהרה יום כ' למ' וישבתם לבטח
ל"ו למב"י התשכ"ח פה ברוקלין יצ"ו,

חק' נפתלי הירצקא העניג

שמחה בונם גרינבערגער

מ. ראביד ק"ק פרעשבורג יצ"א

בעהש"ת

מומני בקש „שלום“ ב„יהודה“ ועוד לקרא ה"ה האברך כמשמעו ומדרשו החו"ב מוכא תהסיד כש"ת מזה"ר שלום יהודה גראפס נ"י להסכים על פעולתו פעולת אמת אשר ליקט וקיבץ דברי חכמים גאוני קדמאי ובתראי זי"ע בענין העומד כדומו של עולם לחיותנו נוהרים כמאכלות ומשקאות לכל לחלבד ה"ו ברשת הס"א בפרט בעת הזאת ובמדינת קשה זו אשר סבלה רוחפת וצריכים אנו ס"ד וזהירות יתרה לכל להכשל במ"א המטבלאות את הנפש ר"ל.

אך הקשה לשאל ממני כי מי אנכי להיות שר המסכים ולעמוד במקום גדולים ועוד כי דבר שפתיים אך למותר כי כבר ישנם תה"י הסכמות ודברי שבת מגדולי דורנו נ"י, אשר בו מספרים תהלתו ותפארתו איך שמוכ עשה בעמיו בעינא פקיהא ללקיט שושנים להיות אהדים ביד כ"א ולא באתי בזה רק לברכו בכרבת הדיוט שזכחו ד' לזכות את ישראל ולהרחיב גבולי הקדושה והטהרה בישראל ולאפרושי רבים מאיסורא. ויהי הלקי עמו, ובזכות זה תתקרב גאולתנו ופדות „נפשינו“ ונזכה מחרה לרגלי מבשר משמיע „שלום“ על חרי „יהודה“ יערכה לד' מנחת „יהודה“ מנחת „ש"י“ — בבחגוא"צ בכ"א.

הק' שמחה בונם גרינבערגער

שמעון ישראל פאוען

אבדק"ק שאפראן יצ"א
בעת בסרוקלין יצ"ו

כ"ה. כבוד אחובי הרבני תהסיד כמז"ה שלום יודא גראס שליט"א. **בודאי** הוא מצו' גדולה עד אין לשער לאפרושי מאיסורא ולהראות החששות שנגלחו החשים לבקרים בכל מיני מאכל ומשתה, ואם תזכה לפעול אפילו אצל אחד שיפנהד לחיות ח"י נכשל כמאכלות אסורות אשרי הלקך.

הק' שמעון ישראל פאוען

בעזחי"ת

אף שאני מונע את עצמי מלכא במליצות בעד ספרים היוצאים לאור, אך ספר זה „ואמרו אמון“, כבר יצא לאור לפני כמה שנים בתסכמת גדולי ישראל שכדור ההוא ז"ל. ועתה רוצה האברך מתלמידי ישיבתינו מזה"ר **שלום יודא גראפס** נ"י להדפיסו מחדש, ובודאי עושה טוב בעמו כי הוא מלא יראת שמים לעורר בני ישראל על גודל הענין של עניית אמון. והספר בודאי יעשה רושם בלב כל מאמין אמתי. וכאשר נדפס ג"כ בלשון יידיש אשר יבינו נשים וקטנים, ישריש בלבם עיקרי האמונה (וגם הספורי מעשים הנדפסים כאן יעוררו את הסוראים ליראה אמיתית), כי יודעים אנו אשר „אמון“ הוא מעורר את הקשר אמיץ שבכל נשמת ישראל לאבינו שבשמים ית' להאמין באמונה שלימה בכל מה שמסור לנו מחכמי ישראל קדושים, ועל ידי זה להתדבק באמונת אומן לחותמו של הקב"ה שהוא אמת. להאמין בכח של מאה ברכות ועניית אמון (כי אמת עם מאה הוא בני' ישראל), ועל ידי זה אנו מעוררים שהוא ית' יקיים לנו מה שאמר לנאמן ביתו שלנו יודיע מדת אמיתות שלו, כדאיתא ברש"י ריש וז"ל, אשר עדיין לא זכינו לזה בשלימות, רק נזכה בקרוב בכיאת גואלנו כמחרה בימינו אמן.

ברוקלין, ח"י סיון תשכ"ה לפ"ק

הק' שמעון ישראל פאוען
אב"ד דק"ק שאפראן

הרב אברהם יצחק קאהן שליט"א

כ"ק ארמו"ר שליט"א משומר אמונים בירושלים עיה"ק

ב"ה

לכבוד הרה"ג ירא וחרד לדבר ה' זוכה ומזכה את הרבים וז"ה כש"ת מו"ה שלו יודא גראס שליט"א. לנכון קבלתי... שכוונתו בזה לזכות את הרבים להשמר ממאכלות אסורות... וזכה תמיד לזכות את הרבים וזכות הרבים יהי תלוי בו.

הכ"ד הדשת"ה

אברהם יצחק קאהן

הרב אברהם מאיר איזרעאל
אבד"ק הוניאר
1849 — 50 Street
Brooklyn, N. Y. 11204

כ"ה

הן היו למראה עיני קונטרס מנחת יהודה לירידי הרב הגדול המצוין, זוכה ומוכה את הרבים, מוסיף כתיב חייב טובא וכו' מזה"ר שלום יהודה גראסס שליט"א הרב רקהל מן שאל פק"ק ברקולין תצ"ו. מכיל כרורי הלכות ואזהרות כעניני מאכלי אסורות, שכבר יצא טבעו בעולם כספרו הבהיר **נפש ישעיה**, שעשה בו גדולות ונצורות להרחיק את בניו קדושים ממאכלי פיגולים, הפוגמים את הנפש כמאמרם ו"ל עה"פ ונטמם כם, ונטמם כם, וכפרט כמה שהאר"ך להרחיק את הקטנים, מחלב עכורים ומהחוצרם סימילאק" שמאכילים בהם את הקטנים, וידוע מה שדרשו חז"ל (מס' סוטה דף י"ב ע"ב) עה"פ את מי יורה רעה וגו' לגמולי חלב ולעתיקי שדים (שע"י כ"ח, ט) לענין מנקת עכורים שאסור לפטם בה את התינוקות, וכן קי"ל להלכה כשורע יודד סי' פ"א סעי' י"ז כרמ"א וש"ך שם, כי חלב גויי מפטם את חלב יו"קו לו בוקנותו, ומה"ט כי כתשו בית יהודה חו"ד סי' מ"ה דאפי' לקטן כן, וימו אסור להאכילו חלב טמא, ואפי' באיסור ררבנן יש ליהור ובמ"ש הפרי"ח סי' קט"ו סק"א, וע"ע מש"כ בזה מרן הגאון חת"ס האו"ח סי' פ"ג וחשו"י שו"מ קמא (ח"א סי' ר"ח) והש"ך והפרי"ח שם סי' פ"א כי דאפי' במקום חולי שאביס אסור להאכילם חלב טמא (וכתב שמחמת כי כומנינו אלו אין נוהרין בזה, רוב בניס יוצאים לתרבות רעה, והמה עוי פנים שבדור, ע"כ, ומה נעני אן אכתרי' כדור פרוץ זה, דחצוף כולי האי וד"ל) יכשיב ומכשיב דברים אסורים מה"ת, ועי"ז שנוהרים מלפטם אותם פיגולים יעמוד להם בגדלותם שיוכו לרוח טהרה, ובדאמר ר' חנינא (מס' חולין דף כ"ד ע"ב) חמין שמן שסכתני אמי בילדותי הן עמרו לי בעת יקנתי, ואמרתו בס"ד, דהנה רחיצת התינוק הכרחית היא למען בריאות גופו כמבואר במשנה ובגמ' (מס' טב"ת דף קל"ד) כיו מרחיצין את הקטן וכו' משא"כ הסיכה בשמן, ל"ה רק משום רפואה על המכה, שא"כ בבריא אינה הכרחית, וז"ש חמין ושמן וכו' שלא רק ששמרה עלי דברים החמורים שחויב ליהור בהם בענין הרחיצה כחמין, אלא אפי' באותם רברים שאינם אסורים כהחלט, והזהרות בהם אינן הכרחיות, במשל הסיכה בשמן, ג"כ היתה נוהרת כי בילדותי, הן עמרו לי בעת וקנתי, ושמעתי כשם צדיק שפורסם א' כהא דאסריו (מס' ברכות דף מ"ח ע"א) כוצין כוצין מקטפין ידיע, שהוא מל' קטף, פי' שרף ועי"ז מס' ע"ז דף ל"ה ע"ב לענין גבינה עכורים שאסורה מחמת שמעמידין אותה בשרף של ערלה עיי"ש) וכלי הגמ' שם קטפא רגוזא, וז"ש כוצין כוצין, שגידולין אלו יש להכיר מהקטף והשרף שהאכילו אותם בילדותם, ודפחית, וע"כ ידו תיכון עמו, ולפעלא טבא אמינא י"שר כחו, כי בקיבוץ זה עשה פעלים לתורה, לזכות את הרבים, ואני תפלה שחפץ ה' כירו יצליח, וזכות הרבים תלוי בו, ובדאי כי מצוה גדולה להטפל לעושי מצוה לסייע כירו ככל מה דאפשר, וכזכות זה נוכח כמהרה לקיבוץ הנפיצות וזריחת אור ל"שרים בבי"א.

ועש"ק לס' להכריל בין הטמא ובין הטהור,
י"ב למטמוניים תשל"ז לפ"ק.

ג. כ. ה"ת ששמעתי בשם רב אחד מזה באר פארק שאמר כפומכי שיש להחיר איסור ררבנן לפטם כם את הקטנים שלא הגיעו
לחנין, ואין בזה משום טמטום חלב, אמרתו להעיר את לב המעינים על דברים הנ"ל.

הרב אברהם מאיר איזרעאל

אבד"ק הוניאר

כ"ה

ג' לס' לעשות את החקים האלה ואת המשפטים
תשל"ה לפ"ק ברקולין תצ"ו.

החווה"ש וכט"ס לכו' ידידי הרה"ג המופלג בהפלגת נבונים, קנקן חדש מלא
ישן, ספרא וסייפא וכו' מזה"ר **שלו יהודא גראסס שליט"א**,
אחדשה"ט וש"ת, אתמול החזרתי למעכ"ת נ"י במעטף מיוחד את הגליונות
ק' , גדולי יהודה" על הל' ציצית ו, מוחת שלי" על הל' מזוזה ו, קדושת בנות

ישראל" על ה' יחד ו, שמחת שלי" על עניני חתונות ו, דבר משה" הלכות
נחוצות ו, חינוך ישראל סבא" על עניני חינוך הבנים והבנות ואת קונטרסו הנפלא
„זבחה זבחי צדק" על הל' שחיטה ובדיקה, ולמרות עתותי המצומצמות, אהבתי
לאמרו יושר ודברי אמת דחקה את זמן מנוחתי, נדדתי שנת מעיני ומעפעפי
תנומה, ועברתי כמעט על כל דבריו בקונטרסיו הנ"ל, ומצאתי בהם דברי חפץ,
דברים בעתם ובמקומם, לעורר את לב אחב"י החרדים לדבר ה', על פרצות הזמן,
שנפרצו פה בפרוץ המרובה על העומד, ובעוה"ר אין איש שם על לב, ומה טוב
ומה נעים שמעכ"ת ידידי נ"י לקח עליו את המעמסה להחריע בתוך המחנה על
הפרצות הגדולות שפרצו בבית ישראל, בכל שטחי החיים הדתיים, ע"י איזה
בעלי כו"סין שרק אל הבצע עיניהם, ועושין מעשה זמרי ומבקשים שכר כפנחס,
ועיניו הראות את גודל ההפקרות השוררת בינינו בכל הענינים, כמו עבודת
הקדוש סת"מ, בכשרות תפילין ומזוזות, שנודע בשער בת רבים שרובם פסולים
ה"ל, וכן במצות ציצית נתרבו המכשולים, וכמו שזכיתי לשמוע כ"פ מפ"ק קדוש
ישראל מרן הגאון"ק מסאטמאר שליט"א, שיש ליהור מאד בענינים אלו, שלא
יצאו כל ימיו שלא הניח תפלין מעולם, ולא קיים מצות ציצית השקולה ככל
המצות שבתורה מימיו, ועוד זאת בעניני השחיטה במדינתנו זו רחבה כארץ
מדה, והמשובשת בגסות, כל אחד רודף אחר בצעו להרכות בשר שחוטה
בהוצאת מעוטות, להגדיל הרוחים, ועי"ז רבו המכשולים בזה גם אצל שלומי
אמוני אחב"י החרדים הי"ו, וה' ירחם.

וראיתי שהאר"ך בענין השחיטה ובדיקה שתהי' במעמד ב' שובי"ם וכמ"ש
בזה בתכו"ש טובים השנים מן האחד, וכבר ראיתי שתקנו תקנה זו בדרות
שלפנינו (עיי' ס' מזבח אדמה דף ק"א מדפי הספר, וכן בחשו"י מראה יחזקאל
(גלינא) סי' מ"ד, ועוד), והענין הוא, רבהמה בחי' בחוקת איסור עומדת, ולשי'
הרא"ש בכלליו בפ' הנוקין דבאיתחזיק איסורא אין עד אחד מתירו, וכ"ה שי'
הרשב"א בתשו' סי' תתל"ז, וכבר האריך בזה ק"ז בעל דרך יבחר בקו' יד אמונה
שלו בסו"ס שו"ת דרך יבחר, והגאון בעל פרמ"ג אשר כל בית ההוראה נשען
עליו כפתיחתו להל' שחיטה (ד"ה שורש החמישי) כ' דאף באדם כשר ומוחזק,
אינו נאמן להפך החוקה, וע"ע בזה בתשו' שו"מ תליחאי ח"א סי' קס"ד, ופשוט
שכל המשנה בזה ידו על התחוננה.

הנה ידידי הרב נ"י יצא ללחום נגד מכשולות אלו מבלי חת מפני איש,
במסירת נפשו ממש, ויצא ללקט ציצים ופרחים מספרי רבותינו הראשונים
והאהרונים, וכל יקר ראתה עינו לברר וללכך ענינים אלו על בוריין, לעורר את
לב אחב"י שיהי' נוהרים בהם, ולבלתי תת המשחית לבא אל בתיהם להשחית
ד"ל.

וכפרט בעניני שחיטה וכשרות, שכבר יצאו לו מוניטין בעולם כספרו הבהיר
„נפש ישעיה" על מאכלות אסורות שהופיע לפני איזה שנים, ונתקבל בעולם
התורה בחן ובחסד, ולא נשא פני איש באבירות לב, בלתי לה' לבדו, וכמ"ש
רבינו הרז"ה ז"ל בהקדמתו לס' המאור עה"פ ובבא משה לפני ה' לדבר אתו
לסיר את המסוה עד צאתו (שמות ל"ד ל"ד) שהסיר מסוה הבושת והענוה לבחון

הרב אברהם מאיר איזראעל

אבד"ק הוניהאר תצ"ו

חופ"ק ברוקלין תצ"ו

מח"ס אמרי אברהם עה"ת

וילקוט המאירי על הש"ס וש"ס.

למראה עיני חיבור נחמד באימרא שפירא, מעשי ידי יידי ררב הגדול בתורה, שוקד על דלתותי תדירא, משנתו ברורה וטוב ניסודרה, מתובלת בלקח וסברא וכו' הרב שלום יודא גראס שליט"א הרב דקהל מגן שאל אבד"ק האלמין פה ברוקלין הצ"ו, ספר אפיית המצות, על הל' פסח בכלל ואפיית המצות בפרט, להיות מוסף על ספריו שכבר ראו אור, ספר חדש יקר ונעלה, דינים מזהירים, בסידור יפה מאירים כספירים, שעשה אזנים להלכות אלו בליקוטים ממובחרי הספרים, ראשונים ואחרונים, וגם לרבות מספרי המנהגים, לגאוני התורה והחסידות צדיקים מפורסמים, מאסף לכל המחנות ומברר עינים, דינים שכיחים ובלתי מצויים, צפונים וכמוסים ידועים וגלויים, על ספרו זה כולם יכתבו ספורים ומנויים, וטובה גדולה עשה בזה בעמיו, שיהי לתועלת גדול לכל ירא שמים, נזהר בהל' פסח עינים חמורים, ויהי לו לעינים, למצא את מבוקשו כהרף עין, דברי אלקים חיים, וכמו שכתבתי בזה בס' **אוצר הפסח ח"א** סי' תס"ב סעי' ו' מש"כ הב"ח ז"ל שאין ללעוג על שום מנהג דומר שהוא מנהג שטות או חומרא בעלמא, כי יש לזה סמך מן הירושלמי, ואף שאין משם ראיה ברורה רק שישראל קדושים הם שנהגו להחמיר עיי"ש, ובס' מי השילוח (בליקוטי הש"ס) כי בשם הרה"ק מהר"ב מפשיסחא זצ"ל **שכל החומרות שישראל מחמירים ונוהגין בפסח הן תכשיטין לקדושה**, רמז לזה צווארד בחרוזים, ע"כ. ושמעתי מספרים מזקני חסידי בעלזא, שהרה"ק מהרי"ד רוקח זצ"ל מבעלזא הי' נוהג כשבאו לפניו עם שאלה בהל' חמץ ומצה, הי' מקדים להשואל, **ידוע תדע שחמץ בפסח הוא במשהו**, והתורה אמרה כי כל אוכל חמץ ונכרתה וגו', **ועתה שאל שאלתך**, ע"כ. וידוע מ"ש בשם האריז"ל שכל מי שנזהר ממשוהו חמץ בפסח, מובטח שלא יבא לידי מכשול כל השנה,

האמת עיי"ש, ועד"ו אמרתי בס"ד לפרש הא דאי' במס' אדר"ן פרק מ' הרואה ר' יוחנן בן נורי בחלום יצפה ליראת שמים, ונלאו הספר' ז"ל למצא פשר דבר דכ"ש ריב"ז משאר גדולי המשנה בענין יראת שמים, וי"ל דהנה מצינו דר' יוחנן ב"ב הי' מחמיר גדול בעניני נו"ט, ובענין זה לא הכיר פנים לאיש, וכדאי' בתוספתא (פ"ד דמס' בכורות) בהאי עובדא דפרתו של בית מנחם שהכשירה ר' עקיבא, ואמר לה ר' יוחנן בן נורי, האכילכם רע"ק נבילה, והגע כעצמך שהטיח מילים חריפים אלו, בוטים כמדקרות חרב, נגד רע"ק רבם של כ"ד אלף תלמידים, ומגדולי חכמי המשנה, שקבעו הלכה כמותו, הלכה כרע"ק מחברו (ולדעת כמה פוסקים, אף מחבריו, עיי' טו"ז או"ח סי' קס"ז סק"ד, ועוד) וגבי ד' נכנסו לפרס, העידו עליו שרע"ק נכנס בשלו' ויצא בשלו' (חגיגה י"ד ע"ב) ואי' כשם האריז"ל שרע"ק השיג שער הנו"ן משערי בינה, ועל שר' יוחנן ב"ב הי' ס"ל שפרה זו שהכשירה רע"ק אסורה היא, לא נשא לו פנים, והרהיב עוז כנפשו להכריז עליו האכילכם רע"ק נבילה, ולא שם על לב התנגדותם של המעוררים, שיעוררו עליו ע"ז גדולי דורו ותלמידיהם וכוזו לו ע"ז, אכירת לבו זה לשם שבים מורה על גדול מדת יראת שמים שבו, שבקנאתו למדת האמת לא נשא פני איש, ואף פני גדול דורו וכנ"ל, וע"כ מי שראה פניו בחלום יצפה ליראת שמים, שהיתה מדתו של ר' יוחנן בן נורי, והבן.

וע"כ ידי תיכון עמו שיפוצו מעיינותיו חוצה, ומובטחני שספרים אלו ימצאו חן ושכל טוב בעיני אלקים ואדם, לקרב לבות בני ישראל לאביהם שבשמים, לגדור גדר, ולבנות חיל וחומה בעד פרצות בני עמינו, להעמיד הדת על תלה, בדרך אבותינו ורבותינו ז"ל, מאורי דור ודור, ולהיות ממזכי הרבים מתוך נחת והרחבה גדולה, עד שנזכה כולנו יחד לראות כישועה האמיתית בכיאת גו"צ בב"א.

כעתירת ידידו הרוש"ת מלונ"ח
הק' אברהם מאיר איזראעל
אבד"ק הוניהאר

נ.ב.

הערותיי על ספרו היקר אשלח לו אי"ה בקרב הימים, כי לע"ע אין בידי לסדר אותם מפאת הפנאי, ועם נכ"כ"ת יידי נ"י הסליחה.

זיקוישאן, ושולחים תלדים והמשפחות להבראת הגוף, ואז צריך זהירות לכלי לשכוח מהבראת הנפש שלא תטמא במאכלות אסורות ה"ו. ולא להיות שביק היתרא ואכיל איסורא, שכיום יש ב"ה די מאכלות לרוב בהכשרים ידועים לשבה, מרבנים מוכהקים גדולי תורה ויראה, וצריך רק תשומת לב להקפיד לקנות את הוודאי כשר ומהודר. **הרשיתי לעצמי להאריך בדברי היוזק וברכה למענ"ת הרב החסיד הנ"ל הי"ו, היות ולנו תלמיד-הבר לי, וכיודעי ומכירי קאמינא. וכל המסייעים לו לדבר נשגב זה נעימים שותפים לעסק זה של זיכוי הרבים, שבדעתו להדפיס עוד ספרים כאלו למגדר, וכל המזכה את הרבים אין הוא בא על ידו, ועליהם אומר הכתוב (דניאל י"ב) ומצדיקי הרבים כבוכים לע"י (ועי' ב"ב ח' ע"ב דעל גבאי צדקה נאמר כתוב זה, כ"ש על העושים צדקה עם הנפשות, וד"ב).**

החותם בברכה להרה"ה ביקרא דאורייתא,

אברהם מן ברייטשטיין

ספרא דדיינא בעדה החרדית בעיה"ק ירושלים ת"ו
בב"ד של מרן רשב"ה"ג הגאון הקדוש והטהור
רבנו הגאב"ד כ"ק אדמו"ר מסאטמר שליט"א.

נ. ב. הקונטרסים היקרים היו למראה עיני הגאונים הצדיקים שרי התורה הכיד"צ שליט"א, ונחנו לראותו עוסק בזיכוי הרבים, ורצו"ב דבר הסכמתם*.

(* לעיל הסכמה ראשונה.

— טז —

אברהם יצחק הופמן

קרית שומרי אמונים
ירושלים

אל כבוד הרה"ג המפוי לשם ולתהלה איש האשכולות וכו' לוחם מלחמת ה' במס"נ... מח"ס נפש ישע"י ועוד... כ"ק ש"ת ר' שלו יודא גראס שליט"א.

בברכת שלומים למר ולתורתו...

שמעתי שזה זמן כבר שיצא לאור ספרו החשוב מנחת יהודה על ענין חומר האיסור של חלב עכו"ם וסימילא"ק הנפרץ בחו"ל וג"כ בא"י ונא ונא שישלח לי תיכף ספר זה בדואר אוויר ורצ"פ

ובזה יובן מש"כ בס' דבש לפי בשם המקובלים ז"ל דכל עבירה שהאדם עושה בחג הפסח עושה פגם גדול יותר משאר הימים. ע"כ דע"י מה שאינו נזהר כראוי בעניני פסח מביא עצמו לידי מכשול עבירה ח"ו בכל השנה. מש"כ כשפוגם בעבירה בשאר הימים, והנה דרשו חז"ל עה"פ (שמות י"ב י"ז) ושמרתם את המצות וגו' א"ת את המצות אלא את המצוות, שמצוה הבאה לידך אל תחמיצנה, וקרינן את המצות כמו את המצוות, דהא בהא תליין. שע"י שישמור את המצות וההלכות התלויות בה, בחג הפסח, יזכה להשמר ולהזהר במצוות כל השנה כולה, והבן. ותקותי חזקה כי תופשי התורה ושוחרי ישישו לקראתו. ויגילו בו בני ציון המצוינים בהלכה, וכל מבין עם תלמיד יאמר האח חמותי אור, וישתדלו להביא ברכה לתוך ביתם, וידידי הרב שליט"א ימשיך בעזה"י לזכות את הרבים בחיבוריו הנעימים, עד אשר נזכה במהרה לעלות ציונה ברננים, ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים. בב"א.

כעתירת ידידו הדוש"ת מלו"ח

הק' אברהם מאיר איזראעל

אבד"ק הוניאד

ה' לפי אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם, תשל"ח לפ"ק ברוקלין תצ"ו.

— טז —

דברי ברכה והיוזק

אמירה נעימה כתיבה יחיבה למע"כ ידידי איש מהיר במלאכתו מלאכת-הקודש צורבא מרבנן גברא יקרא, דין רפ"ש מדבית אבא חסידים ואנשי-מעשה, הנלחם לכל דבר שבקדושה וזיכוי הרבים, ה"ה הרב החסיד המצוין בתויר"ש טהורה הר"ר שלום יהודה גרוס שליט"א, שנתעורר ברגשי לבו, ויגע בנאמנות ומצא כדי מידתו ליקומי בתר ליקומי, וגמר היפוש מנר ממאורות דברי הכמינו ז"ל, להרנות הצמאים להשקותם ממי הדעת (רמב"ם שלהי מקוואות) לכל יפגום דעתם ממאכלות אסורות ומפוקפקות המטמטמים המוח הנשמה והלב, ופה שעתיד לדבר עם השכינה אל יק מן הטמאה ה"ו.

ובעת בדעתו לאדפוסו אידרא פרי עמלו לזכות הרבים וקרא שמו „נפש ישע"י" שכשמו כן הוא ישועה לנפש, ובפרט גדול התועלת בארצות אשר בהן נעשה כהיתר ענין הנסיעות למרהקים להבראה,

סד 10 \$ וכ"כ שאר החיבורים ישלח לי תיכף והכל ישלח לי בדואר אוויר...

ויזכהו השניית להוציא לאור עולם את שאר כתיי אשר נמצאים תח"י וזכות הרבים יעמוד לימינו.

בכבוד רב

אברהם יצחק הופמן

קרית שומרי אמונים

ירושלים

— יז —

שלו רוב ישע...

שלחתי היום מכתב אקספרס בענין חששות כשרות הלחם במאפיות בארצה"ב אפי' אצל היימישע אידן שכחתי לציין עוד דבר שמכניסים בתוך הלחם והוא חומר משמר מתערובות איסור ואף אם נאמר שאין לו דין מעמיד (צ"ע), עכ"פ הוי כעקרו לכך הצריך ללחם עצמו ואם כן לפי הרשב"א שהובא במ"א לא בטיל כלל, חוץ מזה לפי הריב"ש שהובא בחי"ר עקיבא איגר ביו"ד סי' צ"ט שאם מבטלים בשביל הקונים הוי נתבטל בשבילו ואסור ואין שום היתר שאין כוונתו לבטל וידוע לפי מה שכתב בשו"ת נודע ביהודה שאם מערבים דבר בידים לתוך המאכל אין היתר זה ודו"ק.

אצפה לשמוע ממך בהקדם האפשרי.

בכבוד רב

אברהם יצחק הופמן

— יח —

הרב אהרן יהודה אראק

פארעסט הילס, ניו יורק

ב"ה ב' פי' ויגש תשל"ח

שוכט"ס לכבוד הרה"ג הנעלה שליט"א...

להוט פה טשעק סד 5 דולר... וכן יבורך להגדיל תורה ולהאדירה...

בברכת שים שלום וכו'.

הרב אהרן יהודה אראק

פארעסט הילס, ניו יורק

— יט —

אהרן יודא מאסקאוויטש

לונדון

בס"ד

שוכט"ס אמע"כ הרה"ג וכו' וכו', שלום יודא גראס שליט"א אחדשה"ט, קיבלתי קונטרסו „מנחת יהודה" על חומר איסור חלב עכו"ם וסימילאק...

ונא לשלוח לי ספרו נפש ישעי' 5 חלקים כי אין לי עדיין ספר זה ואקבלו באהבה...

ובזה אסיים ויזכה להמשיך עבודתו עבודת הקודש, ונזכה לביאג"צ בב"א.

כ"ד ידו הדושי"ת בלונ"ח

הק' **אהרן יודא מאסקאוויטש**

לונדון

— כ —

אפרים אליעזר הכהן יאלעס

באמ"ו הגה"ק מהר"ש זצ"ל

אבר"ק פילאדעלפיא רבתי

— א —

ב"ה כ"ח כסלו, ד' דחנוכה תשל"ח

שלו רוב ברכה לכת"ר שליט"א

ספרו נפש ישעי' על מאכא"ס נחוץ מאוד לכל אשר יראת ה'

נוגעת בלבבו. ור"פ מנחתי הקטנה בברכה שהשי"ת יצליח דרכו בקודש ושיוסיף להרביץ טהרה בישראל...

אפרים אלעזר

באמ"ו גאון ההוראה

מרו שלום הכהן זצ"ל

בס"ד, ר"ח אדר שני תשל"ח לפ"ק
 כבוד ידידנו הרה"ג יראת ה' אוצרו, שמו מפוארים, בנש"ק.
 כש"ת רש"י גראס שליט"א רב ור"מ בברוקלין יצ"ו.
 קבלתי ספרו, זבחו זבחי צדק ועיינתי בו ונהיית כי דבר
 גדול עשה בשביל בני תורה וגם בשביל המון עם ישראל לדעת
 חומר העניינים ולהתעורר בזריזות וזהירות שיהא שולחנם טהור,
 עד כדי זה השולחן אשה לפני ה' ישלם ה' פעלו ומשכורתו
 שלמה... ר"כ מנחתי עבור הס' היקר.

בכבוד ובברכת כהן.
אפרים אליעזר
 באמ"ו גאון ההוראה
 מרן שלום הכהן זצ"ל

הרב גדלי' פעלדער
 טורונטו, קנדה

בס"ד ד' תולדות תשל"ח
 אל כ"ה הרב הגאון המפורסם נודע בשערי הלכה גבור ומזוין
 וכו' מוהר"ר שלו יודא גראס שליט"א, רב דקהל מגן שאול ור"מ.
 שלום וברכה וכ"ט!
 אחדשה"ט כראוי, נמצא תח"י ספרו היקר נפש ישעי' וכעת
 ראיתי שהו"ל כמה ספרים דהיינו על הלכות ציצית וכן על מזוזה
 ב' ספרים על שחיטה ועל ניקור וספר מנחת יהודה על איסור
 חלב עכו"ם ומאד רציתי לרכוש אותם. ואשלם כפי יושת
 עלי.
 בתקוה לתשובה אשר ברגשי הוקרה ורב ברכות המכבדו
 ומוקירו ביקרא דאורייתא וכרום ערכו.

גדלי' פעלדער

כולל אברכים
 על יד מוסדות התורה
 מארוקו

ב"ה, כ"א חשוון תשל"ח
 כבוד הרב הגאון הגדול הנודע לתהלה ולתפארת וכו' וכו'
 מוהר"ר שלום יודא שליט"א גראס.

שלום וברכה
 הגיענו השמועה המשמחת אשר כת"ר זכה וזיכה את הרבים
 בב' ספרים נפלאים ה"ה גדולי יודא על הל' ציצית, ומזוזת שלום
 על הל' מזוזה.

ולכן נבקש מכת"ר לשלוח לנו 2 טופסים של ס' גדולי יודא ו-
 2 טופסים של ס' שערי שלום, לזכות בהם את הרבים בכלל ואת
 חברי כוללנו בפרט. במחיר אשר ישית עלינו כת"ר, ויבא שכמ"ה.

בברכת התורה
הרב שלום איידעלמאן
 ראש הכולל

הרב חיים אלי' שטערנבערג
 רב ור"מ ביהכ"ס וישיבת
 „מחזיקי תורה" חיפה

ב"ה, עיה"ק חיפה ה'יו, יום ג' לס' ושמחת ככל הטוב תשל"ג לפ"ק

כשמוע קול שופר, יוחק לחיים כספר,
 מע"ב ידירי רב חכימי, חקוק במורשי לבכי,
 ה"ה האברך המצויץ ח"י"ב זוכה ומזכה את הרבים,
 הרב החסיד המפואר כרא כרעא ראבוהו וכו',
 מוהר"ר שלום יהודא גראס שליט"א
 מחבר ספר נפש ישעי'

אחרי מכוא הברכה כרבת שנה טובה מעוטרת כל טוב.

יקרת ספרך המצויץ נפש ישעי' (ע"ש אביך המנוח זצ"ל) האיר מול עיני ועיינתי בו ושמתני שה' זיכה
 אותך להוציא לאור ספר מיוחד כמינו אוצר כל כלי חמדה מלא וגרוש עם מאמרים נפלאים מכל גנוי
 התורה ומרדשי חז"ל ומאמרי קדושים מראשונים ואחרונים ומצריקי הדור ז"ע על חומר הענין של מ"א
 ועל גורל הזהירות שכל בעל נפש צריך להזהר שלא יבשל ח"ו אפילו בספק של מאכלות אסורות, ממש
 מקום הניחו לך ראשונים להתגרר בו לעשות קובץ כה גדול של דברי חכמינו ז"ל בעניינים אלו, וזכות

אבן המנוח זצ"ל עמד לך שתוכה את הרכים בענינים האלה, וכיחוד שמחתי שעור ירך נטווי להמשיך במצוה רבה זו יהי ה' עמך ויצליח בדרך ההוציא וממך לזכות הרכים ער ביאת ינון אמן, והיות שגורול התלמוד שמביא לירי מעשה ואחר שוכה העולם כספר מצוין כזה וכי להציל שומרי המצות שחיו לא יחטלו הם ובניהם וילדיהם מבכשול של מאכלות אסורות שמטמטם את כל הגוף והנפש חיו לכן יש לי הצעות למעשה בענין גדול זה.

(א) שבכל ערה ועדה או בכל בית הכנסת כמו שיש וער גבאים של ביהכ"ס כן היו צריכים לעשות ככל קהלה וער הכשרות, ועוד גבאים על ענינים שונים להזהיר את המון שומרי התורה שישמרו להזהר ולקנות רק מאכלים שהם חת השגחה של רבנים מפורסמים ויראו ה' ושת"ו לא יקנו שום קופסת מאכל או כל מיני מאכל, הועד הזה יעשה לו רשימה מכל שומרי התורה של עדתם ואת הארבעסין ולבקר בביתם לבקש ולחקור בדבריו נועם, כי ררכיה ררכי נועם, ולברר אם ח"ו אינם קונים רבר מאכל או קופסאות שכתוב עליהם סתם כשר, כלי שירעו אם יש השגחה מרבנים וראי השם וליתן להם הרכה את חומר הענין ואת הצרה והפגם שמבואים חס ושלום עליהם ועל בניהם לרור דורות אם לא ישמרו, ויתן להם הרכה באיזה מקומות, הם יכולים להשיג כל המאכלים שהם בהשגחה טובה, ואגב יחקרו אם אין חיו בבתיהם, טעלעוויזיע" וכדומה ולברר שאסור לשמוע מהרדיו קול באשה ערה או נאומים של מינות וכדומה.

(ב) שיהגו ללמוד הספר החשוב הזה, נמש ישע"י בתלמוד תורה בין הכתות הגדולות ובישיבות וכן מגידו שיעורים בבתי מדרשות שלמדו ספר זה בין שאר ספרי מוסר כדי שידעו להבריל ממכשולים של מאכלות אסורות מקטנותם ואז גם כי יזקין לא יסור ממנו.

(ג) הרבנים והדרשנים בכל דרשותיהם בכל עת מצוא יזהירו את הקהל מלהבשל חיו בעון זה ויבארו חומר הפגם של מאכלות אסורות.

ואז יזכה שיקום בנו והי' מחנך קרוש ובזכות זה נזכה לאורו של משיח צדקנו וגאולתנו השלמה כבי"א.

ואגב בעת עיינתי בספרו החשוב בפרק י' אות ח' שמביא דברי זוה"ק (תרומה קנ"ד) אין יצר הרע מתרבה אלא מגו אכילה ושתיה, כמו שאמרו חז"ל דרובא דמיכלי יתרא לאתווי לירי זובה, ואמרו ז"ל לא יהיו ולא תחטא, כלומר לא תשבע שלא הביא לירי חטא וכן כתוב בתורתנו הקדושה פן תאכל ושבעת ידם לבבך ושכחת וכו' ע"כ בספרך המצוין.

הרי שאכילה יתירה מביא לירי חטאים חיו: לפי זה נראה בעוה"י לבאר דברי המאירי (מסכת ר"ה דף ט"ו) שהמפרשים מתקשים להבין בונתו כמה שכותב שם חז"ל, כל האוכל ושותה בערב יום הכפורים מצלה עליו הכתוב כאילו התענה תשיעי ועשירי, הואיל ובשעת אכילה הוא מכוי לשם עינוי ועל כיוצא בזה ראו היו, בעבירה לשמה" וראיתי שהמפרשים מתקשים בלשון, "עבירה לשמה" איזה עבירה הוא אם יש בזה מצוה הרי אין באכילה עבירה ארובה יש כה מצוה כמו שביארו הטור והשו"ע, וגם הלשון לשם עינוי צריך הסבר.

ולפי הנ"ל יש להבין, הנהגה בשו"ע אורח חיים (סימן תר"ד) מביא מצוה לאכול בערב יוב"ב ולהרבות בסעודה ע"כ, והנה הטעם שצריכין להרבות בסעודה לרבאורה בגמרא ר"ה (דף ט"ו) וביומא מביא רק שכל האוכל ושותה סתם, ולא כתוב להרבות בסעודה, ומאיופוא אנו יודעים המקור שצריכים להרבות בסעודה, אמנם המקור הוא ברש"י ז"ל (ר"ה דף ט"ו עמוד א') ד"ה כל האוכל וכו' חז"ל, דהכי קאמר קרא ויעינתם בתשעה, אכילת תשיעי אנו קורא עינוי, וכיון דאכילתו עינוי חשוכה כל רמפיש באכילה ושתיה ספי ערף, דהא מרקאמר בערב על ברחף לא מקפיד אעינוי דתשעה, וכי קרי עינוי בתשעה אכילה ושתיה דהיה קרי עינוי ע"כ, דברי רש"י אלו הוא המקור להרבות בסעודה בערב יוב"ב.

ולפי מה שמוכא בספרך כל המקורות מהתורה הקדושה ומהזוה"ק ומהתלמוד שריכוי אכילה מביא לירי חטאים חיו, והיינו דוקא כשאוכל בסעודת הרשות אבל כשעצם האכילה המרובה הוא מצוה כגון בערב יוב"ב וכדומה או האכילה המרובה אינה מביאה לירי חטא אם מתכוין לשם מצוה אדרבא האכילה המרובה מביאה להרבות במצות כי מצוה גוררת מצוה וכמו דאיאת במסכת נויר (דף כג) מאי דכתיב כי ישרים רכבי ה' צריקים ילכו בו ופושעים יבשלו כם, משל לשני בני אדם שצלו פסחיהם, אחד אכלו לשם מצוה ואחד אכלו לשם אכילה גסה, זה שאכלו לשם מצוה נאמר צדיקים ילכו כם, וזה שאכלו לשם אכילה גסה נאמר ופושעים יבשלו כם.

ועפ"ז נכין בעה"י דברי המאירי הנ"ל כיון שעצם אכילה יתירה היו עבירה שמביא לחטאים אבל אם הוא עבירה לשמה, הרי זה חשוכה למצוה כיון שכונתו לשם מצוות עינוי, כמו שרש"י ז"ל כתב בהכתוב קראו לאכילה כתשיעי בלשון ועיניתם, ועל אכילה מרובה כזו שהיא בעצם מצות התורה, כזה נאמר צריקים ילכו כם, אבל רק כשמכוין לשמה לשם מצוה לא לשם אכילה גסה או הוי מצוה, והנה יש לומר למה קראה התורה אכילה כשם עינוי, וז"ל כיון רעיקר אכילה בערב יוב"ב היא לשם הכנה שיוכל להתענות ביוב"ב לכן אכילה זו גייב נקרא בלשון עינוי, וא"ש דברי המאירי הנ"ל שכתב כיון שמכוין לשם עינוי" כלומר שיוכל להתענות למחר, ולהפסוק שקראה לאכילה זו בלשון ועיניתם.

והרחמן יוכנו בשנת גאולה וישועה כמו שמוכא שבמוצאי שביעית כן רור בא ונזכה בקרוב לקבל פני משיח צדקנו כבי"א.

ידירך הרושה"ט ומאחל לך כתיבה וחתימה טובה

הקי חיים אלי שטערנבערג
רב ור"מ רביהמ"ר וישיבת
„מחויקי תורה" חיפה

— כה —

הרב יהודה מלבר
Jamaica N. Y.

ב"ה, יום ג' פ' תצוה, ז' אדר א' תשל"ח

לכבוד הה"ג המופלג המפואר בש"ט הרב שלום גראס שליט"א.

הנני שולח לכבודו טשעק ע"ס 5 דולר בעד ספרו „זבחן זבחי צדק" ששלח אלי ואברכהו בהצלחה רבה, ויפוצו מעיינותיו תוצה" להרמת קרן התורה ולומדי.

בכבוד רב
יהודה מלבר

— כו —

יוסף זינגער
רב בביהכ"נ בני יעקב אנשי בראון

בס"ד

א"כ הרב הה"ג שליט"א

לוטה פה סך עשרה דולר 10.00 \$ עבור הספר היקר שלו תודה

רבה.

חג כשר ושמה, ונזכה לבג"צ בב"א.

יוסף בן חוה בילא

בית הכנסת דוד בן נחום
Oak Park, Mich.

בעזה"ת

כבוד הרב הה"ג כש"ת מוהר"ר שלום יהודא גראס שליט"א.
בשמחה ובתודה קבלתי הקונטרס מנחת יהודא ור"פ אני
שולח המחאה תמורתו ותקותי שבהפצת ספרו דמר תתרבה
קדושה וטהרה.
ואסיים ברב תודה לכת"ר שיזכה להמשיך הלאה פעלו הטוב
מתוך בריות גופא ומנוחת הנפש.
כ"ד מוקירו ומכבדו כערכו הרם

יחזקאל הלוי גרובנער
רב בדעטראיט

הרב יחזקאל גרובנער
RABBI CHASKEL GRUBNER
14100 SHERWOOD

בעזה"ת

כבוד הרב המופלג בתורה וביראת ד' הטהורה ותיק וחסיד כש"ת מוה"ר שלום יהודא גראס שליט"א
בעמח"ס נפש ישעי

מה נכבד היום שוביני לראות ספרו היקר על מאכלות אסורות וכה' וזכה את הרבים לעורר את רוח
הבריות מבלי להתגאל כמאכלות אסורות אשר הוא ענין גדול כמדינה זו בפרט, וכמעט ככל העולם כי
אין לנו שום דבר נקי מתערובות מינים אחרים אשר צריכים שמירה ומעילה יתירה כי מי שאינו בקי
בענינים אלה אי אפשר לירע בבירור אם הוא כשר או לא ובכן אמינא לפעלא טבא ישר, ואנו תפלה יכוון
מעשיהם של צדיקים ויזכו להוציא אורות מפיקים כחפץ לבנו וכעתירת ידיו

יחזקאל גרובנער
רב בדעטראיט

כ"ו תשרי תשל"ד

כבוד מוהר"ר שלום יהודא גראס שליט"א

ספרו היקר — נפש ישעי — בא לידי לפני איזה ימים, ונהניתי מנו עצה ותושי וקניתי בכסף מלא.
ישר היל"י לאורייתא! ולהרבות קדושה בישראל (כי הרמב"ם הלא הציג הלי' מאכלות אסורות כס'
קדושה, וכן הרמב"ן בפני עה"ה ריש קרושים, בהשיגו על רש"י.) מקשר את המ"ע של קדושים תהי עם
האווה היתר, ומכ"ש לתאוות איסור. בעניני אכילה. (ומקרא מלא דיבר הכתוב, כי עם קדוש אתה וגו' לא
תאכל כל תועבה.)

אך נפשי כשאלתי, להשיב לי בבירור ובמוקדם (כי דעתי נשמעת פה לרבים, כעניני
"INGREDIENTS" של מאכלים וממתקים וכו'), ונא ונא להשיב תשובה ברורה ומפורטת.

דו"ש. מכבדו ומוקירו
יעקב זילבערמאן
MONTRAEAL

יצחק אייזיק אייבענשטיין
אב"ד ור"מ קיוויאשר
רב דקהל יראים עטרת צבי
פארעסט הילס, נ. י.

ב"ה, אור ליום ג' וישב תשל"ח.

שוכט"ס לכבוד הרה"ג עוסק בצרכי ציבור וכו' מוהרש"י
גראס שליט"א... בפרט במדינה זו המשובשת בתאוות ממון
וכבוד מנפש ועד בשר...

שיטה זו קבלתי פא"פ מפי כ"ק מרן שליט"א השי"ת יאריך
ימיו ושנותיו עביג"צ...
ואחתום בזה בשים שלוי טובה וברכה בימים ולילות
מאושרים...

הק' יצחק אייזיק אייבענשטיין

ר"פ המחאה של ח"י דולר

בס"ד, ערש"ק פרי תולדות ר"ח כסלו ה'תשל"ח.
לכבוד הרב שלום יהודא גראס שליט"א.
אחדשה"ט וכט"ס.

היות והיה לי ולחברי תועלת רבה מספרו נפש ישעי,
ומסתמא נפיק גם תועלת מקונטרסים „קדושת בנות ישראל“
וחינוך ישראל סבא, הריני מבקש מכי שיכתוב לי מה מתירם
בכדי שאשלח לו את הכסף.

אודה לו מראש

דו"ש וטובתו כה"י

יצחק דישי

בונס איירעס, ארגענטינא

ישכר בער הלוי ראטנבערג

אביר דק"ק וואיזסלב יצ"ו

כ"ה. עש"ק תומ"צ ב' למב"י תשכ"ח לפ"ק.

כבוד האברך המופלג בתורה, ותיק וחסיד, יר"ש מרבים, מו"ה ר' שלו' יודא גראס נ"י.

ע"ד הקונטרס שהיבר ליקומים יקרים מספרי קודש בענין הזהירות בכשרות המאכלים והמשקים, אמינא לפעלא טבא יישר כחו והילן, כי נתרופפה הרבה הזהירות בזה, וסומכים על הזקות ישנות שכבר איתרעו, וגם סומכים הרבה פעמים על משענת קנה רצוץ, ואדרבה בדורנו זה, שמלאכת ההרכבה וההפרדה (כימיא) התקדמה הרבה, ומערבים תערובות שונות במקומות אשר מי שאין בקי בזה אי אפשר לו להשוב עליהם, צריך לזרז ביותר, לכן קונטרס כזה הוא דבר בעתו, והנני מסכים עליו בפה מלא, אך יראה שיהי' מסודר כראוי כמ"כ ט"ס ודעת, וע"ז באעה"ח יום הנ"ל.

ישכר בער הלוי ר"ב

הרב ישעי' ישי הכהן גרינפעלד
214 Rgeenlanes
Lodon, n. 4.

בעזה"י. יום ג' לסי' ואנשי קדש תהיו לי — וכשר בשרה טרפה לא תאכלו לפ"ק שובט"ס לכבוד הרה"ג וכו' מוהר"ר שלום יורא שליט"א גראס.

אחרשה"ט ושי"ח, רק זה כבי' ימים אשר קבלתי את ספרו היקר והחשוב ספר נפש ישעי' על מאכלות אסורות, ולא היה לי עור שהות וזמן לעיין בספרו ברבעי רק רפרפתי בו. ועל מה שראיתי בו כרבות ברכת הנהנין וברכת ריח וטעם טוב, בעצת הרופאים, הוכרחתי לעזוב את כיתי ולכוא להנפש כאן ק"ק בודנמאטה שעל שפת הים לשכוע אי או שתיים, למרות זה רצוני להשיב לבי על אתר ולהוריעו שאיזה אתן הוראה להמו"ל שלי, שישלחו לבי הב' כרכים של ספרי „מאכלות אסורות בישראל". בוראי קרא לי עליו את הבקורת והסקירות אשר הופיעו עליו בה, קובצים וירחונים שבארה"ב וארץ ישראל.

כרם כבורו יראה שיש הרכה רברים דומים, וגישות דומות בדרך המלך מלכו של עולם, לעיקר מטדין שאנו עוסקים בו, כוונתי במיוחד לרעיון ומושג של אל תשקצו את נפשתיכם... ולא תטמאו בהם ונטמתם בס, אשר אני בארתי והארתי כוונתי: שהמזון אשר הארם אוכל משפיע על כל אישיותו ועל כל בנין תוכניתו, כי לפי רעת תוה"ק יש יחס-של-גומלין בין מזונות הגוף למזונות הנשמה, והגוף הוא רק בלי

ומלכוש להנשמה שתוכל להוציא פעלה כמעשה, לתכלית הנדצה והנפקר עליי, וכו' עיין בספרי. אבל כבר ראיתי רעיונות דומות ומושגים בספר דמר ובכמה ענינים שואב רהיינו אנחנו שואכים מים חיים מאותו באר מים נוזלים מן לבנון מתחת מפתן קורש הקרשים, או"ר כעד או"ר, הציונים וההשתוואות וההקבלות, וכבר אמרו חז"ל בסנהדרין פט, אין שני נביאים מתנבאים בסגנון אחר, אבל בנראה שני בני נביאים אחר יושב לו בנויארק והשני בלונרן נושאים את נפשם לחזון אחר, הזך והטהור לחי עולמים.

תודתי לבי על אשר הציע לי לתרגם ספרי ללה"ק, אבל כבר קבלתי הצעה זאת מכמה מקרים בארץ ישראל תוככ"א, כנוגע לתרגם ספרא דמר לאנגלית, באמת איני יודע איש כזה שיהי' מוכשר לכך, שלא לבלבל את הצורה ופנימיותו של ספר נכבר זה; וגם לא ירוע לי איזה מו"ל אשר יהי' מוכן לממן את המשימה הזאת.

ואסיים באיחולים טובים שבי' עוד יזכה להרכיץ תורה ולהגדילה ולהארירה, וזכות השפעת ספרו על אחיבי אשר תוגדל מאד, יעמוד לו לבי ולכל ישראל.

כא"נ דו"ש
הק' ישעי' ישי הכהן גרינפעלד

דא ווייטער ברענג איך אראפ דעם מיינונג פין די גדולים וועגן אפשיילען סירות פין די לינג, וואס איך האב אפגעשריבען שוין לאנג אויפען פארלאנג פין א חשובען יונגעראמן וואס האט זיך אינטערסירט אין די הלכה, (איבערגעזעצט אויף אידיש). *

שאלה

שלום וברכה לכבוד הרה"ג המפ' מוהר"ר שלום יודא גראסס שליט"א, רב דקהל מגן שאול ור"מ צמחיתא וכולל בית ישעי'. מחבר ספרים יקרים ומחוכמים.

קודם וויל איך חייך זעכר צודאנקען אויף אייער חשובען ספר „מנחת יהודא" וואס איך האב ערהאלטען, מען קען זאגען אויף אן אמת אז דער אידישער שטיב ווערט ליכטיגער מיטען ערהאלטען אזעלכע ספרים, וואס איז געווידמעט מזכה לי זיין אידישע קינד אפלישיידען פין ערנסטע מכשולות צפרע און עניני כשרות און לניעות וואס איז ליידער זייער נאכגעלאזט היינט לי טאג.

* זבחו זבחי צדק מח

תשובה

לכבוד הרבני המופלג האי לורד עוסק בחוקי חורב מסיס לילות כימים,
בדברים גבוהים ורמים, יזכה לעלות מעלות בקודש אורייתא,
ברייחא עדיפא מקמייחא.

דער אמת מיז איך זאגן אז איך בין זעהר פארנימטן די לייטען, קען איך
נישט ליפיהל מאריך זיין, גאר דער אמת איז אז דאס דארפט איר
פרעגן א אלטען מורה הוראה. איך ערלויבט זיך נישט פסקנ'ן אין אזעלכע
הארבעט ענינים, וואס דער גאלער דת ישראל אין קיום היהדות איז
אפהענגיג אין דעם, כמבואר בשו"ת ד"ח סי' ו', גאר וועגן כבוד פון דעם
פרעגער וואס איז א ת"ח מפורסם, וועל איך דאך נישט לוריקשיקן דעם
ברייף אומגענוטפערט.

וועגן דעם וואס איר שרייבט אז היינט פירט מען זיך אזוי, אויף דעם קען
איך גארנישט ענטפערן וועגן כמה טעמים, גאר וועגן די עלם הלכה
לפלפולא בעלמא נישט למעשה וועל איך שרייבטן אין קורלען וואס איך האב
געפונטן אין די רייד פון די פוסקים, וואס מיר ערינקטן זייערע ווערטער מיט
דורשט, הן ווען דער מנהג האט זיך אנגעהויבט, הן די מיינונג פון די
גדולים, וזה החלי בעזרה"י.

א) **דער** מנהג האט זיך גענומען פון די לייטען פון צעל שבות יעקב זצ"ל.
עס איז אויפגעשטאנען א צדק פון די שטאג פראג און ער האט
איינגעפירט אפלושילטן די סירכות און הגם איינלעלעט גאונים האצטן דאס
מתיר געווען אבער רובא דרובא (כמעט אלע) גדולים האצן מרעיש עולמות
געווען אז מען עאר נישט עאהן און אויב יא איז דאס ספק עריפות. פאר די
וויכטיקייט פון דעם ענין וועלען מיר לוצרענגען טייל פון די גאונים וואס
האצטן דאס געאכערט.

ב) **איין** ספר יד אליהו (סי' מ"ג) שטייט אז ער האט אליין געהערט פון
הגאון ר' חיים מוואלאזין זצ"ל, אז דעמאלס ווען דער צדק האט
דאס איינגעפירט איז ענטשטאנען א גרויסען טומעל פון די גדולי הדור און
מען האט געוואלט דעם שוחט מעציר זיין, אבער בעזרה"י האט מלליח

איך מיז אויך באמערקטן דעם אמת אז עס ווינדערט זיך עאקט זייער
פארוואס מען רידערט נישט אויף די שטאט וועגן די הארצקייט פון
"סימילאק" וואס מען האלט אזוי גרויג אויף אזוי ווייט אז איך ווייס פון
פילע וויגעלייט דאס דער גאלער ענין פון פיטערן מיטערס מילך איז גאר
מדיני יהיו דאס מיינט יעדער קלויבט זיך אויס וועלכס עס קומט איס
אייס מער באקוועט אדער מיטער מילך אדער סימילאק, מען גייט פשוט
ארזיס פון די כלים לי הערטן אזעלכע ווערטער אז נישט געצטן הלכ עכו"ם
(גויאישע מילך) מיט הלכ וואס ליגט אין פארמיוולא פאר קלויבט קינדער, איז
אפהענגיק אין ווילען פון די עלטערן. רח"ל מהאי דעתא, אינדערלייט וואס
אנט פוסקים שרייטן אז עס פארשטאפט דעם הארץ אין מוח און ברענגט
דיעות כוזבות, איז דאך דאס אלעס נישט קיין קינדער שפיל, עלטערטן
באטראכט אייך באלייטנס וואס איר עיט, מיט אייערע אייגענט הענט, מיט
אייערע קינדער!

דעריבער קען איך אויך גארנישט געניג באדאנקטן פאר אייער
אומדערמידליכע ארבייט אריינליצערענגטן א וואכזאמקייט און
איישמערקזאמקייט אין ברייטען חרדישען ליצור אין דעם געביט וואס וויפל
מען טוט אז נישט ליפיל דק חזק ואמן לאווי"ע וארובים וברוכים.

דער טיקר מאטיוו פון מיין שרייבטן איז דער פרשה פון קליפות סירכות,
דהיינו איך האב זיך דערווייט דאך היימישט שוחטים משלנו אז מען
שילט היינט סירכות פון די לינג, איך בין פשוט נכהל ונשתומם געווארען
ווייל לויט ווי איך געדענק שרייבט דער פמ"ג אז די וואס טוען אזוי זענען
מאכיל עריפות, דערפאר וויל איך פרעגן אייער מיינונג ווייל וויי באוואוסט
זענט איבער עוסק אין דעם מקובע וואס דענקט איבער איבער דעם ענין? און
וויאזוי האלט איבער מכה גלאט כשר, וואס געהער לום גדר גלאט, אין וואס
נישט?

בכבוד רב
ידידו מ.ה.ש.

י) דער הייליגער ישמח משה זלוק"ל, שרייבט אין זיין ספר (השיב משה יו"ד סי' כ"ח), אז דער גאנצער היתר איז אן אויסגעטראכטער און א טעות.

יא) דער הייליגער לאמער רב זלוק"ל שרייבט (שו"ת דברי חיים ח"ב יו"ד סי' כ"ג, וסוף סימן כ"ה), וועגן דעם ענין, עס איז א אויסטערנישע וואונדער ווי אזוי קענען די שפעטערדיגע דורות מיקל זיין אין דעם ענין און קריגן אויף די פריערדיגע גאונים ולדיקים, און אפילו אליהו הנביא זאל קומען און מתיר זיין טאר מען איהם אויך נישט הארבוען, און אזא זאך וואס בכל תפלות ישראל האט מען זיך געפירט ון אסערטן, צמילא פירט אויס דער דברי חיים, איז נישט כדאי אפילו ון רעדען פון דעם היתר.

יב) דער גאון בעל ישועות יעקב שרייבט (יו"ד סי' ל"ט), אז ער האט זיך מפלפל געווען אין די הלכה מיט דעם גאון, וואס האט דאס געוואלט מתיר זיין, און גע'טענה'ט אז מען קען דאס נישט מתיר זיין, פירט אויס דער ישועות יעקב אז מען זאל בשום אופן נישט מיקל זיין אין דעם.

יג) דער ראב יוסף שרייבט (חידושים ס"ק ר"מ), (אויף זיין ארט איז געווען זייער נפרץ קליפת סירכות), עאמער וואלט ער געטראפן א זאך וואס איז נישט קולף סירכות וואלט זיך געטאהן פאר איהם אלעס וואס מעגלאך איז גרויס ון מאכען מיט אלעס וואס איז מעגלאך, און דער אויבערשטער זאל העלפען פאר זיין פאלק אידען אז די זאכעס זאלען זיך אויסלערנען נישט קולף ון זיין.

יד) אויך דער גר"א (ביאור הגר"א לע, כו) איז שטארק מהמיר בכלל ציי די הלכה פין אראפנעמען סירכות.

— ג —

אודות די לוויעט פראגע וואס הייסט גלאט אין וואס נישט וועל זיך אויך שרייבן צקילור נמרץ מהמת קולר הפגאי וטרדות שונות בדברים הטומדים ברומו של טולם.

א) אין פרי מגדים (ש"ד יו"ד סי' ל"ט ס"ק ל"ז) און אין לבושי שרד (ס"ק קמ"ט) שטייט פאלגענד: ווער עס איז א בעל תורה ומעשים טובים זאל געווארענט זיין נישט ון עסען פין קיין שום זאך וואס האט געהאט א סירכה, נאר ווען עס איז געווען כסדרן למטה מחזיזין, און דאס

געווען מעשה שטן און דער זאך איז מיט געוואלד לוריק גענומען דעם פאסטען, דאס זענען די ווערטער פון ר' חיים וואלאזין ז"ל.

ב) דער גאון הלדיק ה"ר יונתן ז"ל שרייבט אין זיין ספר (פלתו סי' ל"ט) וועגן די מעשה פון דעם זאך, פאלגענד, עס איז געווען א גרייסער טומעל אין פראג אויף די זאכעס וואס זענען קולף, און צעווייזט דאס זיך געשטארקט די חנופה, א טייל חכמים האבען געכאנפעט די זאכעס און מיט זאך פון די רעגירונג האבען זיי זיך געשטארקט איבער די שרייבט אידען, און נישט דערלאזט מער מוחה ון זיין אויף דעם ענין.

ג) נאך לייגט אז דער ה"ר יונתן אין זיין ספר אז אפילו דער גאון שבות יעקב וואס האט מיט געהאלטען מיט די זאכעס און האט נאכדעם אפגעדרוקט דעם היתר אין זיין ספר שבות יעקב האט מודה געווען אז די פירנה איז געווען ברעקליך גרויס, נאר מען האט נישט געהאט די מעגליכקייט מוחה ון זיין קענען די מהרסים ומחריצים, אבער אין דער אמת פירט אויס דער שבות יעקב, אז דער וואס פראכט זיך פון באשעפער זאל זיך אפהאלטען פון עסען די פלייש ווייל דאס איז מיט זיין לעבען.

ד) דער פרי מגדים שרייבט, אז די זאכעס וואס פירט זיך אפלושלינגן די סירכות גיבען צו עסען טריפה פלייש פארען כלל ישראל.

ה) דער הייליגער חכם סופר ז"ל שרייבט (סי' ל"ט), אז דער וואס וויל אכטונג געבען אויף זיין זעהל, זאל זיך דערווייטערען פון עסען אזעלכע זאכען.

ו) אין תורה יקותיאל שרייבט ער, די זאכעס וואס זענען קולף סירכות, גיבען ון עסען טריפות פארען כלל ישראל, און מען טאר נישט עסען קיין שום עסענווארג וואס איז געקאכט אין די טעם (כלים) וואס מען האט געקאכט דעם פלייש.

ז) דער הייליגער תניא זלוק"ל, שרייבט שארף לוס דיין פון צארדיטשיז אויף וואס ער האט איהם חושד געווען אז ער האט געוואלט מתיר זיין קוף ון זיין די סירכות, ווייל עס איז איהם קיינמאל נישט געקומען אויפן געדאנק אפלו מיקל ון זיין און דעם, און מען זאל שטארק וויסען אז מען טאר נישט אויף קיין שום אופן מיקל זיין אין דעם.

ח) אויך דער הייליגער אמת לודק שרייבט (יו"ד סי' ק"ד), אז מען טאר נישט מיקל זיין אין דעם.

אויך נאר לכבוד שנת הדעה יו"ט, ווייל לויטען רמ"א דארף יעדער כבודן
בדיקה. און מיר זענען נישט צוקן, ווי עס יוערט געברענגט אין ד"ח אין
רמ"א ע"ב.

ב) דער צאר היינט (סי' ל"ט ס"ק ל') ברענגט או פון של"ה הק' (דף
ע"ד) ווי ער שרייבט פאר זיינע קינדער פאלגענד: איך זיינע
קינדער ענק באפעל אויך איהר זאלע נישט עסען קיין פלייש וואס מען האט
מכביר געווען מיט מיטוך אויף א פלאץ ווי די סירכה איז מערדיק על פי דין
אין איהר זאלע נישט קויפען פלייש פון א טבע ווי לאנג מען טוט דאס נישט
גיט דורך דורש זיין און אלע איינוואוינער פון ארץ ישראל אזוי אויך אלע
אנדערע פלעטער וואס זענען באוואוינט מיט יודען או ערטן עטרהייטן
קעממדיך זענען מערדיק ע"ב.

ג) אין ספר שו"ת דעת הכזה (סי' כ"ב) שטייט פאלגענד: אויך האב
געברעט אין גאמען פון א לדיק מפורסם ז"ל דאס ער האט
באפויען די שוחטים, אז אויב מען יועט טרעפטן אויף איין לוג מער ווי
דריי סירכות אפילו זייער קליינע, און עס גייט אראפ גרינג, איז דאס זיין
נישט גאלט כשר ע"ב.

ד) דער כותבי ופתי (סי' ל"ט ס"ק י"ג) שרייבט פאלגענד: דער גרע
פארברענגער אין וויכהערלינגער פון שטאט פראג, האט נישט
געגעטען פון א שחיטה וואס האט געהאט א חשב סירכה, און אזוי זאל
אויך נאכטוהטן יעדער ירא שמים, ווייל דאס איז א לעבענס פראגע. פירט
ער אייס דארטען, וואויל איז ענק אינוואוינער פון האמצורג וואס אלע
אייבער פלייטען זענען פון צהמות וואס מען האט נישט ממעך גטייען די
סירכות, זאל ענק טאקע ווייטער זיין זיס אין אנגעטעס.

ה) צום אויספיר וועלען מיר לייערען די הייליגע רייד פון הגאון הגדול
ר"א פנעקענס ז"ל א תלמוד מובהק פון גודע ציהודה, יי ער
פארשייט וועלטען אין גאמען פון זיין גרויסען רבי'ן דער גודע ציהודה ז"ל,
וועלען די גרויסע פירלות און מכשולות וואס טיט זיך אפ ציי די סירכות,
שרייבט ער פאלגענד: דער נו"צ ז"ל האט געזאגט מערסטע פלעטער אין
שו"ט איז דער מהצר (צ"י) מקיל, און דער רמ"א מחמיר, א אויסגאס איז די
הלכה פון ממעך זיין סירכות ווי מיר געפינען פארקערט דער מהצר איז
מחמיר, און דער רמ"א איז מקיל הנהי וואגען די חכמי ישראל אנגעטימען
פארקערט או פסקען ווי דער מהצר עראלדעס וואס רוב פלעטער וועט
אויסקומען מער קולות, ווייל די שטרויכלונגען וואס זענען ארויסגעקומען פון

דעס קולא פין רמ"א (סי' ל"ט) דאס מען מעג ממעך און מממש זיין
סירכות זענען זעהר פיל און וועגען איבער אלע קולות פין מחצר, (חשובה
מאכבה ח"צ על ש"ע יור"ד סי' ל"ט צעס רבו צעל נו"צ רבן ומאורן של
ישראל).

דא האט איר א דורכדרינגליך צליק פין א שר וגדול צישראל וואס
באדויערט מיט לער די מכשולות וואס זענען ענטשטאנען ציי צדיקות
הריאה, שוין אין זיינע לייטען, און לייט ווי עס זעהט אויס איז דאמאלעס
אויך נישט לייכט געווען פאר די גדולי ישראל או לוימען די פירלות, הגם עס
איז נאך געווען דאמאלעס שנים כתיקונם, און דאס איז צלויז איין קליינע
רינגעלע פין דעס לאנגען קייט פין פארשידענע כשרות פראצלעמען וואס מען
שטויסט זיך אהן טאג טעגליך, ציי שחיטות, צדיקות, מליחה כו', וואס זאלען
מיר שוין היינט זאגען. (ועי' לקמן שאלה ד' אות י', יא, יב).

דאס אלעס איז להלכה ולא למעשה ווייל אויך קען מיך צבוס אופן נישט
לופאסען או דעס געדאנק אז אפילו איין יוד זאל זיך בויעך זיין דאס
מינדעסטע אין עניני כשרות העומדים ברומו של עולם, אויף מיין מיינונג, און
דער גאלטער חשובה איז נאר מפני הכבוד.

החותם בכל חותמי צרכות
הק' שלום יודא גראס

מרדכי שוואב
מאנסי, נ. י.

החיים והשלוה מן השמים.
ישפע ברכה והצלחה בעבודת הקודש לכבוד כבוד הדרת
גאונו שליט"א...
אחדשה"ת הוד כבוד הדר"ג שליט"א בכל רגשי כבוד
והערצה... תודה רבה עבור הספר הנפלא מנחת יהודה חלק
ששי...
ורצוף פה המחאה - 6. \$ מחיר הספר הנפלא...
ואסיים בדרישת שלוי חמה ולבבית ובברכה והצלחה מרובה
בעבודת הקודש בכל רגשי כבוד והערצה.

מרדכי שוואב
מאנסי, נ. י.

ישיבה ומתיבתא עצי חיים פינעם

היות הרבני האכרך המופלג כתורה ויראה מו"ה שלוי יודא גראם
שו"ב נ"י, מרח ללקוט דברים יקרים מספרי מוסר ורכותינו
הקדושים תלמידו בעש"ט הקדוש זי"ע בעניני זהירות ממאכלי אסורות,
וכינה שם הספר נפש ישעי' לעשות זכרון לנשמת אביו הרה"ח זכו'
מוה"ר ישעי' זאב זצ"ל, וכאשר ראיתי נעלה הכל בסדר נכון ולקט
אמרים טובים ונחוצים, וכאשר הסכימו על ידו הרבנים הגאונים
שליט"א, הנני בזה לבקש את אחב"י ליקח הספר ולקבלו בספ"י, וכל
המסייעים לדבר מצוה יתברכו ממעון הברכות בברכת כל טוב לנצח.

כו"ח כ"ו מנ"א תשל"א לפ"ק. ברוקלין, יצ"ו.

הק' משה טייטלבוים

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

חם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 אימפערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.

בי"ה, י"ז אדיר תשד"מ
ברוקלין

הרה"ג הווי"ח אי"א נוי"נ עוסק בצי"צ
כו' מו"ה שלום יודא ש"י

שלום וברכה

מאשר הנני קבלת החוי (מדריך לכשרות ולחיזוק הדת) ותי"ח.

ודבר בעתו -

בחדש אדר ראשון - חדש העיבור המשלים שנה זו,

ובסמיכות לפורים קטן, ומפורסם מאמר דא"ח דפי"ק

שנה פרזת, והמעשה הוא העיקר.

הפי"נ שבמכ"י יקראו בעת רצון על הציון הק"י.

בכבוד וברכה
(Handwritten signature)

משה פיינשטיין

ר"מ תפארת ירושלים
בנוא יארק

הנה האכרך המופלג בתורה וי"ש כש"ת מהר"ר שלום יהודא גראס שליט"א נשא לבו אותו לחבר ספר בעניני מאכלות אסורות, בחיוב השמירה אשר הוא ענין גדול מאד במדינתנו זו אשר צריכים שמירה מעולה ונמינותא יתירתא, ולקט דברי מוסר והתקדשות מספרי גאונים קדושים אדירי ארץ, ואמינא לפעלא טבא הדין וישר כחו והילו, שהוא זכות גדול שיהיה יותר ויותר שלא להטמא ולא להתגעל במאכלות האסורות המטמאין את הנפש בזה ובכא, ומצוה לכל אחד לסייעו כזה.

וע"ז באתי עה"ה בד' אייר תשכ"ט בנוא יארק.

נאום : משה פיינשטיין

משה פיינשטיין

ר"מ תפארת ירושלים
בנוא יארק

בע"ה

הנה ראיתי כמה מהספרים שנתחברו ע"י ידי הרב הגאון מהר"ר שלום יהודא גראס שליט"א הרב דק"ק האלמין מכרוקלין, ביניהם הספרים אכילת מצות בישראל ו' חלקים, אפיית המצות השלם ג"ח, שו"ת זכחו זכחי צדק, אהלי ישראל, דבר משה, מזרח שלום, מנחת יהודה, קדושת ישראל, נפש ישעי' ועוד, וכולם נכתבו באופן צורה שראיה לבני תורה לעיין בהם, שהגאון המחבר שליט"א אסף וביאר בחריפות ובקיאיות נפלאה, ההלכות והשקפות ששייכים לכמה ענינים שהעולם, ר"ל, נכשלים בהם, ואף סלא שייך לי מחמת טרדת הזמן, אלא לעיין קצת בספרים, וממילא לא שייך לכתוב הסכמה לגבי החלטת הדינים, מ"מ כבר אחזקו גברא, שיש לסמוך על הגאון המחבר שליט"א, שחיבר ספריו לכבוד השם ותורתו, וממילא אני מקוה, שכל שומרי התורה יעזרו להגאון המחבר שליט"א, שבאמת מצוה גדולה לחזקו ולחומכו בכל האפשרות.

וע"ז באתי על החתום לכבוד התורה ולומדיה.

ביום י"ח לחודש סיון תש"מ

נאום משה פיינשטיין

משה שטערן

אב"ד דעברעצין ונייהייזל יצ"ו
בעהמ"ח שו"ת באר משה ה"ח
כלאאמור"ר הרא"ש, בעמ"ח ספרי גפי אש
ומליצי אש וש"ס
ברוקלין יע"א

בעזה"ת

אל מע"כ ידידינו הרב המופלא ומופלג בהפלגת חכמים ונבונים זי"ר יפר"ת לוחם מלחמת ה' בגבורה כש"ת מו"ה שלו' יהודה גראס שליט"א.
אחרי תת שלוי.

בשמחה שמעתי שמע"כ הר"ת נ"י עוסק במלאכת הקודש להוציא לאור עולם קונטרסים גדולים וקטנים בענינים העומדים על הפרק אצלנו וראשם מגיע השמימה. ובחר ללקט ציצים ופרחים מספרי רבותינו גדולי הדאשונים עד אחרון שבאחרונים במצות שבנ"א דשים בעקביהם שזנוחי' בימים אחרונים באין מובן איך ולמה, כגון מצות מוזה שהכל קונים מכוחרים שבעוה"ר רובם, אם בעוה"ת אין כולם, קונים מהבא בדיהם ומוכרים לאחינו בתוך כשר עצהיו"ט, ורחמנא שויב לן כמעט כל המוזוות פסולין, וכן ציצית כמעט אין אדם חוקר ורודש אחריהן מי עשאן ואיך עשו אותן ומבטן מי יצאו והמכשלה גדולה, וגם לרבות במאכלי אסורין שנמסרו כשרותן לידי בעלי כיסין ובכל זיות יפנה ואין דורש ומבקש וכצאן לטבח יובל הכל נכנסין ומי ידע מה הן אוכלים, וכבר נשאלתי על מקומות אלו שאחר חקירה ודרישה נודע שהאכילו בכלים אסורים אם מי שנכשל שם צריך לעשות תשובה ככל אוכל איסורין בשוגג או דינם כאונס כיון שסמכו על ההשגחה, וביררתי בתשובה באדיקות דינם ככל הנכשל בפשיעות כי חלילה לסמוך על השגחתם. ויפה עושה הר"ת נ"י לצעוק על דבר זה ולעורר לב אחינו בנ"י שיודו עצמן להדר בעניני' אלו בזהירות יתירה ואל יסמכו עצמם על הודעה בעלמא. וגם בעניני שחיטה ובדיקות לקט מחשו' גדולי המורים דברים מועילים טובים ונכונים אמת לאמינתם.

ומה ששאל ממני בענין אכילת אגוז (וואלנאט בלשון המדינה) בימי הקיץ, האמת אגיד כי לפלא בעיני שגם חרדים לדבר ה' אוכלים אגוז בימי הקיץ וידענא מבית אבי מורי הגאון הצ"ח זצ"ל שמעולם לא אכלנו אגוז משבועות עד הוש"ר מאגוזים הישנים מחשש מילבן וכן נהגו אחריו כל שיראת שמים נוגע ללבם ופלא בעיני שכאן במדינת ארצה"ב שחשש המילבן הוא ק"ו בן ק"ו מיוראפ, גם יראים ושלמים אוכלים אגוז. ואלו שנהגו היו לאכול אגוז בין שבועות להוש"ר היו מעבירין אותם באש כדי לשרוף המילבן אם היו באגוזים. דע דאכילת אגוזים שונים כמו אגוז סתם (וואלנאט בלשון המדינה) או

„קעשענאטס“ או „היזלנאטס“ „פינאטס“ וכיוצא ב מטוגנים בשמן (געפרעגלט) שאוכלים במדינתנו מאוד צריכים להיות נזהר שיהיו מטוגנים בשמן כשר כי יש חשש גדול בלא"ה והעיד לפני עד נאמן שבעיניו ראה איך שהיו במקום אחד מטוגנים אגוזים בשומן (בחלב) שהוא כזול הרבה יותר משמן.

ומה שסומכין על השגחת א. יו. רחמנא שזיב לן מהאי דעתא דהלא אין בעלי הא. יו. נוהגים בדרך רבותינו ואבותינו הק' זכ"ע ואיך נסמוך עליהם, שומו שמים איך ירדנו מאה ואלף מדרגות לאחורנית?
ועוד צריכים להיות נזהר לסנן הטעע היטב היטב אם מבשלים טעע מהעלטה פוד טעע שאינם בכיסים, מהאי טעמא דנמצאים בהם מילכין אם מונחים חדשים חדשים בחנויות, וכן קמח אורז (רייז) וכיוצא ב.

עכ"פ ההתעוררות בענין הכשרות הכרח מאוד וכמעט מוכרח „כאור לנשימה“ ושכרו כפול מן שמיא, כי כל ענין כשרות והשגחת מאכלים הבאים לתוך מטבח כל איש ואיש הוא מכאיב לב, ה' יעזרינו למען שמו לעשות ולתקן מה דאפשר לתקן ואם לא אפשר אצל ההמק עם כי כבר דשו בדבר וכהיתר דמיא להו עכ"פ נתקן גודא אצלינו יוצאי יוראפ אחר המלחמה אחר הגירוש הנורא כצער גדול ועגמת נפש מכל מה שאנו רואים סביבותינו, אחתום כצפי' לחסדי ורחמי ה', בכלל ובפרט

ימי הסליחות שנת תשל"ה לפ"ק פה ברוקלין יצ"ו

משה שטערן

— מא —

משה שטערן

אב"ד דעברעצין ונייהייזל יצ"ו
בעהמ"ח שו"ת באר משה ה"ח

בלאאמורר הרא"ש, בעמ"ח ספר גפי אש ומליצי אש וש"ס
ברוקלין יע"א

בעזה"ת

אל מע"כ ידידינו הרב המופלא ומופלג בהפלגת חכמים ונבונים זי"ר
יפ"ת לוחם מלחמת ה' בגבורה כש"ת מו"ה שליט"א,

אחרי תת שלו'

מה נכבד היום בהגלות נגלות לאור השמש ספר נכבד ויקר הנקראת
„קדושת ישראל“.

קונטרס מוקדש לרומם קרן הצניעות וקדושת בנות ישראל והסברה מיוחדת על כל עניני איסור יחוד איך להשמר ממנו ואיך להיזהר בו שרבים וגם שלמים בדורנו נכשלים בו הכל ה' עליו השכיל בליקוטי בתר ליקוטי מספרי הפוסקים וספה"ק.

חיבור מקורי יחיד במינו בשפה המדוברת, החיבור ההיא היא אוצר כל כלי חמדה יהיה כשלחן ערוך מיוחד בכל פרטי איסור יחוד, מה שלא היו עדיין לעולמים לחבר חיבור נכבד במקצוע הזה, הכולל בתוכו כל הדינים השייכים לעניני קדושה אחד מהם לא נעדר, הן צניעות המלבושים לאנשים ונשים, כל דיני יחוד, וגם הסברה נפלאה בגודל המכשלה בענין הליכה לרופאים, והדרכה מיוחדת בהנהגת הנשים הצנועות והכשרות, כאשר כבר הרעשתי ארץ ומלואה כבר מכמה שנים מגודל הפריצות ברופאים קלים והמכשולות הגדולות היוצאות מהם, ומה גם המאורעות האימות המתהווים ע"י שימושי הרופא בלי שמירה מיוחדת, שהחריבו לעשרות משפחות בזמן האחרון ערו עד היסוד.

והי' מן הראוי לצאת בקרית חוצות בקול רעש גדול עד שתודעו עולם ומלאה שכל מי שיראת ה' נוגע ללבו ורוצה להנהיג בית כשר ותורתי בדרך המסורתי ירחיק כמטחוי קשת ויותר מאהלי הרופאים הרשעים המופקרים האלו כי כל באי שער ביתן לא ישובון ח"ו למדות בנות ישראל הכשרות. וגם המצא תמצא בחיבור הלזה בירור וליבון בענין הליכה לרופאים הנקראים פסיכיאטריין ופסיכאלאגען וקיראפדקטיקאים המגבילים הרבה פעמים במכשולות שונות במחשבה דיבור ומעשה.

וגם הפליא לעשות קו' נפלא לאיזה רופאים ללכת ואיך להיפטר מכל חשש יחוד.

וגם טרח ועמל טהור גברא לאסוף דוגמאות רבות של חששות יחוד רציניים יום יום להאב, להאם, להאח, לאחות ולשאר חברי המשפחה.

ובפרט המכשול הגדול מיוחד במלאכת האפיסעס אשר אחוז עצומה נכשלים באיסור זה דבר יום יום ביודעים ובלא יודעים.

וגם עניני יחוד המתרחשים בטעקסי, במעלית, משולחים, רוכלים, מובילי סחורה בבית, אוצר דינים והנהגות הנוגעים לחתן וכלה והמחותנים מהצעת השידוך ועד החתונה. (והארכתי בזה בחיבורי הרבה בשו"ת באר משה ח"ד) ומה ששאל ממנו אודות מזוות אם שפיר דמי לקנות מזווה מיד סוחר או חנות ולקבעה בבית מבלי בדיקת סופר מומחה ויר"ש מאוד, בימינו אלה שנמסרו בעווה"ר כשרותן של דברים העומדים בדומו של עולם לבעלי כיסין ובעלי פטמין ורוב רובם של כלל ישראל כצאן לטבח יובל ומלאו בתי 90 אחוזים מישראל מזוות הפסולים הנכתבים מנשים וסופרים קלים ומי מהם

גם בעצם יום השבת, וכמות גדול מהם מעשה דפוס בעלמא. הצד השוה שבהן שפסולים מן התורה לכל הדעות, ואלו הצאן מה חטאו כי יאריכו ימיהם מבלי קיום מצות מזווה ותפילין. (ובספרי שו"ת באר משה ח"ו הארכת בזה) וכל מיין דין ראוי לכל בר ישראל לרחוש לו חיבור הנפלא הלזה למען ידע לפלס מעגל דרכיו במסילה הישרה העולה בית אל ויהי לבו נכון ובטוח להעמיד דורות ישרים בקדושה ובטהרה ולהמשיך שושילתא קדישא לדורות הבאים עד ביאת ינון במהרה ב"א.

מוש"ק פ' פקודי שנת תשל"ח לפ"ק. פה ברוקלין יצ"ו.

משה שטערן

אב"ד דעברעצין יצ"ו

— מב —

משה שטערן

אב"ד דעברעצין ונייהיזל יצ"ו

בעהמ"ח שו"ת באר משה ה"ח

בלאאמו"ר הרא"ש, בעמ"ח ספרי

גפי אש ומליצי אש וש"ס

ברוקלין יע"א

בעזה"י

אל מע"כ ידידינו הרב המופלא ומופלג בהפלגת חכמים ונבונים זי"ר יפרח לוחם מלחמת ה' בגבורה כש"ת מו"ה שלו יהודה גראס שליט"א אב"ד האלמין.

בשמחה שמעתי שמע"כ הד"ת נ"י עוסק במלאכת הקודש ומתכוון להוציא לאור עולם קונטרסים גדולים וקטנים בענינים העומדים על הפרק אצלינו וראשם מגיע השמימה. החיבור הראשון אשר שמו יקבנו. אפיית המצות השלם בו מלוקטים דינים ציצים ופרחים מספרי רבותינו גדולי הראשונים עד אחרון שבאחרונים. הנוגעים לדיני קצירה, ברירה, טחינה, רקידה, שאיבה, לישה, ואפיה, הפרשת חלה.

אוסף ענקי במקצוע הלז עדיין לא ראה אור הדפוס עד היום הזה.

בו נקבצו אלפי הלכות המפיצים אור נוגה לכל הבא לגשת אל הקודש פנימה. לחשוב מחשבות. לעסוק בכל מלאכת אפיית המצות.

וגם שזפתה עיני מראה הגדולה הוא קו"י. מצות מצה בשלמותה" המכיל בתוכו דברים יקרים מפז ומפנינים מספרי הפוסקים וספרן של צדיקים הבעשטה"ק ותלמידיו ז"ע. כללים יסודיים ועיקריים הנוגעים לאפיית ואכילת המצות בפסח.

וטובה גדולה עשה בעמיו הכי יקר, מנהגי צדיקי ישראל" שבו נאספו מנהגי צדיקי יסודי עולם, וקרנם המחבר אחד אל אחד, והיו לאחדים בידי כל אדם הרוצה להתחקות על מנהגי צדיקי הדורות ונפשו צמאה להתדבק בדרכיהם הקדושים.

יעוד בה רביעיה, ספורים נפלאים מצדיקי ישראל" מלאכי עליון שמאיר לבות בני אדם כרשפי אש שלהבת יהי. להשתוקק ולהתגעגע להתדבק באדון כל יצורים.

וגם ספר, אכילת מצות בישראל" המיוסד להזהיר דרך הישרה לקיים מצות ד' כדינה וכהלכתה בכל פרטיה ודקדוקיה וכוונתה.

ומי זוטרי לן עדותו הנורא של מאור הגולה הרוקח זצ"ל שכל דבריו דברי קבלה וכי בה מצה שכל האוכל מצה ז' ימי הפסח נעשה שותף להקב"ה במעשי בראשית, ועיין מה שהוסיף ע"ז בילקוט מעם לועז בשם מדרשי חז"ל דחשוב ג"כ כאלו קיים כל התרי"ג מצות.

פוק חזו עד היכן הדברים מגיעים, וכל מיין דין ראוי לכל בר דעת להתחזק ולהתאמץ וללבוש עוז לקיים מצות מצה כראוי וכיאות עפ"י הפוסקים הראשונים ואחרונים.

ומצורף לחיבור הנ"ל תוקף סגולת מצות אכילת מצה והשפעותיה המרובים ברוחניות ובגשמיות בעלמא הדין ובעלמא דאתי לכל המקיים מצות מצה כמצוותה וכמסירתה וכנתינתה מסיני.

ומובלעים בתוך החיבור הרבה מאוד מדברים השייכים למצות אכילת מצה כל שבעה ודיני מצת שרויה להמחמירים ולהמקילים, וראוים הדברים להעלותן על שלחן מלכים מאן מלכי רבנן ותלמידיהם וכל הוגי דת ישרה מצוותיה והוראותיה, ולמותר להאריך בגודל נחיצות החיבור הנפלא הזה לכל בר ישראל אחרי השמעת דברים הנוגעים כלפידים מזקוקין דנורא דנפקו מפום ממלל רברבן קמוח"ז שר ורבן ומאורן של ישראל הגה"ק מרן רשכבה"ג החת"ס שכ"י בהשמטות לחו"מ סי' קצ"ו וזל"ק:

מיוע של אכילת מצה משומרת בליל פסח היא יחידה נשארת לנו מיכל מצות אכילה שבכל התורה אין לנו לא פסח ולא קדשים. לא תרומה ולא מעשר שני, רק מצה אחת משנה לשנה, ואם גם היא לא הועילה בדינו בשלימות ולא עיד אלא כי תחת יופי שיהיו האכילה של כל ז' ספק איסור כרה ולא עוד אלא שיכשיל בזה רבים ח"ו, וגם נוציא ע"ז אלפים הייטב בעיני ה' חלילה וחלילה. עכ"ל.

ואין אחר דבריו כלום כי כבר הורה רבינו משה ומשה אמת ותורתו אמת.

משה שטערן

אב"ד דעברעצין יצ"ו

מוצ"ק פ' פקודי שנת תשל"ח לפ"ק
פה ברוקלין יצ"ו

— מג —

הרב סיני הברשטאם

רב דקהל דברי חיים
בלאמור"ה הרה"צ מהו"ר ישראל שליט"א
האדמו"ר ואבד"ק זמיגראד יצ"ו
במח"ס סיני בקודש על הל' פסח, עוקר הרים עה"ת
סדור תפלה סיני בקודש, סיני בקודש על חג הסוכות; ועוד.
יום ג' לסדר, "ע"פ התורה אשר יורוך", תשל"ח
בעזה"ש"ת

שלום למר ולתורתו,

החיים והשלום יחדיו יהיו תמים, וישאו
הרים שלום לנופך ספיר ויהלום, חו"ב בתדרי
תורה, משנתו סדורה, קולנו אל השערה וכו'
ותיק וחסיד כש"ת הרה"ג בהו"ר שלום יהודא
גראס שליט"א הרב דק"ק האלמין יצ"ו.

אחדשה"ט כמשפט ליראי ד' ולחושבי שמו אודיע לו שמדברותיו
הנובעים מלכת אש התורה ועבודה ויראה לחי עולמים גיענו וראיתי בהם
שכל מגמותיו רק לקנא קנאת ר' צבאות שלא יכשלי בני ישראל ח"ו
במאכלות אסורות ויטמאו לכם, כאשר דבר בקדשו וקיני רבינו הקדוש ציס"ע
רשכבה"ג וכו' דברי חיים זי"ע (בס' ז') שכל מה שהדור ברע הוא במדינות
ע"י השו"ב הקלים ונתפטמו בטרופות וגברו עליהם דעית זרות עד שפרקו
ונאבדו מתוך קהל הקודש יעו"ש.

הן כל יקר ראתה עינו דברי פי חכמים הן מעולפת סדירים ונאספו שמה
כל ההדרים בקונטרסו, זכת פסח". והייטב אשר דבר זה כהרד"ג בתשובתו
אשר כמש לא הניח מקום להתגדר בהלכה זו הנוגע לכלל כל מדינתנו
כמאמר חז"ל (פסחים קי"ד) לא תיכול אווזין ותרנגולין ויהא לבך רודף
עליך.

וזאת ליהודא – אם אמנם אין דרכי לצאת בכותבת הגסה בעיני הכלל
כי זו לי להפקיע א"ע, ות"ל לא אלמן ישראל וגדולי הדור שי' העומדים על
הפקודים המה יגדירו גדר ויעמדו בפרץ ומה מני יהלוך, אולם למען כבוד
התורה ולומדיה ה"ה יד"נ הרה"ג מוה"ר שלום יהודא שליט"א בעמח"ס
הספרים החשובים נפש ישעי' ואפיית המצות ועוד, באתי לו בכתובים למלא
רצונו. הגם כי אין דרכי להורות הלכה דבר חמור כזה אשר כת"ה ביארו
עפ"י הטעמים המבואר בקונטרסו כתורה וכהלכה: בבירור הדבר כשמלה
כדת של תורה. ולפלפל בש"ס ופוסקים אין אני מופנה אפילו מצ"א כי
הדברים מבוארים לכל מי שטבל בקצה המטה בפוסקים ש, בשר נחירה לא
אשתרי כלל", (חולין י"ז ועי' תנחומא אתרי י"א, ת"ב י"ז). ואל יאמר אדם
אלך לביתי ואוכל ואשתה ושלום עלי נפשי (תענית י"א) כי ב, אוכלי בשר"
אמרו (שבת קכ"ט), נפשא חלף נפשא". ורק, אוכל שאתה יכול להאכילו
לאחרים קרוי אוכל" (בכורות ט). ולכן, עצתי, אכול מן דיהודאי" (ירושלמי
בכורים ג' ג').

וכבר כתב מרן דו"ז הג' הקדוש מאזה"ג בעל דברי יחזקאל משינאווא
זצוקללה"ה זי"ע: כ"ו שלא יתבטלו המהרסים לא יתבטלו הגודרים.
ועיין חת"ס (חירו"ד סי' י"ג) שצריך השגחה גדולה על השוכנים וכמ"ש
ה"ר יונה (הובא בב"י סי' ח"י) וזקיני רש"ל (ביש"ש פ"ק דחולין כ"ו)
דכבוד שמים מי ימחול והבי"ד מחויבים: לחטט אחר כל מעשי השו"ב בין
במקום שחיטת בהמות בין במקום שחיטת עופות כאופן שבכל עת יהיו בגריו
לבנים ועל מנהיגי העיר שארית ישראל הק' מוטל לגדול ולעמוד בפרץ נגד
הפורץ ויאמצו כשלון התורה ויחזקו ברקה עכ"ל.

וכדברי רז"ו הגה"ק וכו' רבי שלום אליעזר זצוקללה"ה הי"ד
מראצפערטא (במכתב שנתפרסם בשנת עת"ר): "בדבר שנוגע לתורה"ק לא
תגודו כתיב. להציל נפשות ישראל מאכילת נבילות וטרופות הלא החובה על
נפשינו לעמוד הדת על תילה במס"נ כי אז לא יהרס הדעת ח"ו אשרי לו
ואשרי לנפשו שזכה לכך וכו" עכ"ל.

על הפסוק (דברים ט"ז כ') צדק צדק תרדוף, תרגום אונקלוס: "קושטא
קושטא הוי רדיף". ופירש הרבי נח מלכוביץ (בספר תורת אבות עמ' קס"ד)
— הוה רודף ומחפש את האמת באמת, לא לפנים, ולא באמצעים
מוזייפים... —

ואפתח פתחא לנפשאי כמה ששנו חכמים בלשון המשנה במקום שאמרו
לקצר אינו רשאי להאריך ולדעתי העני' הקיצור היותר מופלג יפה בזה מן

האריכות כי אריכות הפלפול והבאת ראיות שונות בעזרת ומחזיק הדעת הטועה שיש מקום לפלפל בזה ויאמרו אותן האנשים אשר מקלם יגיד להם שלא לשמוע לדברים הכתובים, הלא יבואו רבנים אחרים יותר גדולים מאלה ויפילו פלפולם ארצה, ויביאו ראיות אחרות כנגדם לאפסיו פרצה, אשר ע"כ דעתי העניי אין לו דק להביע אומר בקיצור נמרץ מה שהוא פשוט יותר מביעותא בכותחא, ואותם אשר לא עיינו בדבר א"א להם לידע כל שורש דבר, ובפרט אחרי שהציע הדר"ג גם טעמיו ונימוקיו, וכל עין רואה צדקו, ואחרי ששמו עיניהם בדברים ועיינו במקורותיו וגם בהמכתבים הממשלתיים, יבואו רבותינו וקני העיר ויפרשו השמלה, ויורו לנו להלכה למעשה את הדרך אשר נלך בו.

וידועים דברי רבי יהודה החסיד בספר החסידים (סימן רסא): אהוב לך את המצוה הדומה למת-מצוה, שאין לה עוסקים... כגון תהרה שבני עירך לומדים מועד וסדר נשים - תלמוד סדר קדשים... ותקבל שכר גדול כנגד כולם, כי הם הוגמת מת-מצוה, אהוב אותן מסכתות ואותן הלכות שבני אדם אין רגילים בהם, עכ"ל.

על כן שמחתי שנתן אל לבו להוציא לאור ספרו זה, אשר ביסודו הונחו ספר אנציקלופדי רב הכמות והאיכות, ועליהם הוסיף הערות וביאורים, השלמות והקבלות מתוך ספרותנו הרחבה והענפה, למען הביא לפני המעינים את השיטות השונות, כדי שיתבררו ויתלבנו הדברים. ולכן ברור לי שכאשר יתפרסם הענין לפני הרבנים המובהקים שבגלילותינו ע"י כחה"ר, בטוח אני ששימו עיניהם עליו ויאמרו זה האיש אשר המלך חפץ ביקרו - מאן מלכי רבנן, ועל כן הנני ג"כ מסכים שיוציא ספר זה לאורה, ויה"ר שיהי לתועלת המקוה, ונזכה שדבריו היוצאים מן הלב יכנסו ללב להציר אוזן השומעת על דברים העומדים ברוכו של עולם בחולין הנאכלים בטהרת הקודש בפרישה ממאכלות האסורות. שמע ה' קול יהודה ואל עמו תביאנו!

ודע שמוכא בספר שיח שרפי קודש (ח"א עמ' פ"ה): בשחי עם חסידים אמר האדמו"ר בעל "חידושי הרי"ם" מגור: - שמעתי, ישנם צעירים שאינם מקפידין על אכילת בשר כשר חלק דוקא, בלי כל סירכא... הם אומרים, אין אנתנו במדריגה כזו, לדאוג לחומרות יתירות... אינני מבין, איך יתכן לומר כך במקום שיש ספיקא דאורייתא, ואיזה יהודי אינו במדריגה לפרוש מחשש איסור דאורייתא...

ויקיים בו בשלום ובמישור הלך אתי ורבים השיב מעון. וכבר כתב האור החיים הקדוש על הפסוק (ויקרא י"א מ"ד) ולא תטמאו את נפשותיכם בכל השרץ הרומש על הארץ: באמצעות סמירת מצוה זו, לא ישלטו עכו"ם בעם בני ישראל, כי עכו"ם נקראין שרצים ושקצים הרומשים על הארץ. כיון שנוהרים ישראל ממאכלות אסורות - אין כל אומה ולשון שולטת בהם ונוצחין אויביהם.

יה"ר שבזכות האמונה שנגאלו אבותינו בה ממצרים יעזור השי"ת גם עתה לכל בני ישראל בכל מקום שהם ובכל מקומות מושבותיהם ויפר עצת גויים ויניא מחשבות עמים עצו עצה ותופר דברו ולא יקום כי עמנו א"ל, כי בטוחים אנו בא"ל ארך אפים ורחום וחנן.

הכותב בלב נשבר ונדכה ומצפה ומיחל ומקוה כי מי שאמר לעולמו די יאמר לצרותנו ברוחניות וגשמיות די, ונזכה בקרוב במאור במהרה לראות במלכות שמים ולגאולת עולם ויאמרו בגוים ה' מלך והי' ה' למלך על כל הארץ.

המצפה לרחמי שמים וחסדו כי לא יטוש ה' עמו אכי"ר.

הק' סיני הלבשרשטאם
בלאאמו"ר הרה"צ מרן רבי ישראל שליט"א
האדמו"ר מזמיגראד יצ"ו

— מד —

הרב סיני הלבשרשטאם

רב דקהל דברי חיים

בלאאמו"ר הרה"צ מוה"ר ישראל שליט"א

האדמו"ר, ואבד"ק זמיגראד

במח"ס סיני בקדש על הגדה של פסח, סדור תפלה סיני בקדש;
עוקר ערים עה"ת: סיני בקדש על חג הסוכות; ועוד.

כ"ו תמוז תשל"ז
יומא דהילולא דכ"ק זקניי הרהגה"צ
רשכבה"ג סוע"ה וכו' מוה"ר סיני
זצללה"ה האדמו"ר ואבד"ק זמיגראד יצ"ו

שלמא רבא מן שמיא יסגי להאי גברא רבא ויקירא יד"ג הרה"ג נודע לשם ולתהלה בשערים המצויינים בהלכה בהרבצת תורה, טהרה וקדושה לעדרים, דולה ומשקה מתורת רבותינו הקדושים, אשרי שלו ככה, כעמוד הברזל בל ימוט נגד רוח סערה של החדשות בכל דברים הנוגעים לקדושת ישראל שהן יסוד היסודות עיקר העיקרים לקיומו של עמנו עם קדוש, ה"ה כש"ת

מוה"ר שלום יהודא גראס שליט"א המפורסם בעולם לתפארת עם סגולה, אדרבה ואבקשה טוב לך ושלום בארמנותיך. יהי שלום בחלך שלוה בארמנותיך!

אחדשה"ט ושת"ה אגיד לו ששמחתי בהודעתי כי בעזרתו ית"ש הנו עומד כבר באמצע הדפסת ספרו ספיר ויהלום יקר הערך נקוב בשם אפיית מצות השלם, אשר בו לקט בעזהשי"ת מספרי קודש אמרים וענינים מנהגים ועצות והרחקות בהלכות אפיית מצות ונוסף עליו דברי התעוררות ומוסר להזכיר ולהתבונן ע"י דברים מועילים מאד לעבודת ית"ש, להגיד לאדם ישרו את הדרך אשר ילך בה – נוסף על מה שידע, את המעשה אשר יעשון" – דת דין ופקידים כפל לפקודים.

ואף שאין מקומי בין מחברי חיבורים – כי ידעתי ערכי – אך לא אוכל להשיבו ריקם כי מכיר אני את המסדר ומלקט הנעלה אשר הוא ירא א' מרבים עובד ה' במסירת נפש ונאים הם הדברים למי שאמרם וסידרם; ראויים הם להביאם לדפים ולהפיצם על פני תבל לזכות את הרבים. יישר כחו וחילו לאורייתא!

הרב המחבר שליט"א הוא כבר בבחינת, איתמחי גברא ואיתמחי קמיעי" כי הרי זיכה אותנו בכמה ספרים חשובים שנתקבלו בצבור באהדה רבה, וכמעשהו בראשונים כן מעשהו באחרונים. אסף כעמיר גורנה מדברי רבותינו שמימיהם אנו שותים ועליהם אנו נשנעים, וסדרם לפי פרקים וכותרת לראש לכל מאמר, שהקורא ימצא בנקל מבוקשו, והוסיף עליהם נופך משלו, באורים מראה מקומות והערות חשובות.

עיינתי בספר דנן וראיתי, שארבע הופעות הם" ב, ארבע קפיצות שקפץ", ובאמת, ארבעה דברים של שבה יש כאן" ב, ארבעה דברים שצוה ר' יהודה" כנגד, ארבע מצות שהיו להם לישראל במצרים", ידוע ש, ארבעה דברים צריך לקבל עליו מי שרוצה להיות חבר"; ולכן הקונטרסים האלו ש, ארבע סייגות הן", נאמרו ב, ארבעה אפיון: פנים של אימא למקרא, פנים בינונית למשנה, פנים שוחקות להשי"ס, פנים מסבירות לאגדה", הרב המחבר, ארבעה קולמסין נטל" לכתוב בספר של, ארבע מדות יפות לבני אדם: מלאכה (סדר האפייה), תורה (הלכה), עצת זקנים (מנהגים), ורוח נמוכה (מוסר). ובאשר, ארבע דרכים הם" להשיג המטרה כי, ארבע מדות בהולכי בית המדרש וב, יושבים לפני ת"ח", תפס מ, ארבע המדות שבתלמידי חכמים שלומד

לעצמו ולאחרים", בתקוה שיהיו תאמים לשני המקצעת. היינו מ, ארבע המדות שבתלמידים: הרוצה שילמוד וילמדו אחרים – עין טובה".

הרב המחבר דנן, ארבעה שמחות ביום אחד ראה" ועליו נאמר, ארבע תכיפות הן יחד מנהון תיכף לת"ח ברכה", וגמרו עליו ההלל באמרם חז"ל, ארבעה דברים אדם העושה אותן אוכל פירותיהן בעוה"ז והקרן קיימת לעוה"ב" – ועל כן, ארבעה צריכין להודות" ו, ארבעה מזמורים צריכים לאמר" על יציאת ארבע קונטרסים בחוץ שהן שתיים בפנים (תורה וגדולה נתאחדו על שולחנו). ארבעה הן שיצאו להן מוניטין בעולם" בין אותם שלנים, בארבע אמות של הלכה". ועליו אני קורא: ארבעה דברים יפים לבני אדם" ולכן יברכהו ה' ב, ארבע פקידות: לבכורות, לבנים, לשמירה ולשלום"!

נודה לה' הטוב ומטיב הגומל לחייבים טובות שגמלנו הטובה הזאת וזיכה המחבר ללקט ולחבר את הספר הזה שהוא מלאכה וחכמה באשר בו ליקט דא"ח ממאמרי חז"ל וספרי קודש מרבותינו הראשונים והאחרונים. והן אמת שספרי הלכה ומוסר נמצאים ומפוזרים בכל בתי אחב"י ואשר בהם מבואר הדרך העולה בית א"ל. אמנם המאמרים והענינים הנוגעים לקדושה זו – שמחויבים בו שמירה משעת קצירה – מפוזרים אחת הנה ואחת הנה והיא כמאמר הנביא (בהפטרה יום א' דפסח), סוגרת ומסגרת מפני בני ישראל אין יוצא ואין בא": אין איש דורש או מבקש אותם כי הכל קונים על המוגמר מבית החרושת ושם ספר התורה מונחת בקופסא ואין איש שם על לב.

על כן עת לעשות לה'. והחלש יאמר גבור אני ואיש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, והליקוט הזה יהי לתועלת בעזהשי"ת לכל מי שימצא הן בעינו לדעת מה ה' דורש ממנו. הקורא בו יראה שקונטרס זה לא נתחבר על מנת שילמדו בו בלבד – כי כמעט לא נמצא שום דבר חדש שלא ידע אותו הקורא מתחלה – אלא המכוון בקונטרס הזה הוא, ככלי אומנות ביד האומן, לרשום דברים שיעמיק בהן במחשבתו ויכניסם בקירות לבו להתבונן ע"י לאחוז בדרך הקודש להשתמש בו למעשה. ולכן, תחזקנה ידיו של הרב הנ"ל ויהי ה' עמו ובכל אשר יפנה יצליח לעשות גדולות, ושפתיו בשוע יפתח כאולם המפתח" והשי"ת יחנינו, ועוז וכח לו ימתח" ויזכהו להיות ממזכי הרבים בכוונה

רצויה ולב טהור. תזל אמרותיו כטל לקוי רסיסי טל" ויעשו הדברים רושם בלבבות אחביי ויתגדל ויתקדש שמייה רבא.

יהא ביאת ספרו ברוך לפאר ולרומם קרן התורה והיראה, ולבסס ולהרחיב גבולי הרבצת התורה בתפוצות ישראל, ולחזוק ועידוד בני התורה בדורות ישרים ומבורכים ע"ד ישראל סבא מחונכים - בדרך שהורו לנו רבותינו מאוה"ג זי"ע משנות דור - ויזכה לנטוע גפן פורחת בכרם ה' צבקות מתוך אושר ועושר ושירויה נחת ועונג רב מכל יו"ח שי לראות בנים ובני בנים עוסקים בתורה לשמה, ומשולחן גבוה ישפיעו לו בתדירא שיזכה לישב באהלה של תורה כל ימי חייו. ויהי שכל אחד ואחת יעשה בכל האמור. בזריזות נפלאה, כפי שהי' בפסח מצה ומרור" בעת יציאת מצרים, ואכלתם אותו בחפזון. והדבר יחיש אשת מילוי ההבטחה: ויהי בשלם סוכו שבית המקדש יהי בירושלים) ומעונתו בציון. ונקריב את קרבן הפסח כהלכתו ונאכל שם מן הפסחים ומן הזבחים - בגאולתנו ופדות נפשנו. בגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו, אמן.

בכבוד ובברכה להצלחה בכל האמור

ובברכת חג הפסח כשר ושמח

הק' סיני הלברשטאם

בלאאמור"ר הגה"צ רבי ישראל שליט"א

האדמו"ר מזמיגרעד יצ"ו

בצירוף ברכתי הנני רושם את אשר נתעוררתי (כאשר עיינתי בספרו) בכמה דברים העומדים על הפרק ושנחוץ מאד לפרסם אותם (וכבר נכתב בספרי סיני בקודש על הלי' פסח וספרי עוקר הרים על השו"ע).

א) מובא בשו"ת דברי חיים לזקני הרה"ק מצאנז צ"ל, שאשה ההלכת בראש פרוע אינה נאמנת על כשרות. (ועי' בספר דת משה ויהודית בשם הצ' מבעלז זי"ע, ובס' והי' מחניך קדוש).

ואם כן, כל אשה המגלה שערות ראשה אינה נאמנת להיות מתעסקת במצות מצוה, אפילו כשעומד שם משגיח תמיד, שאין ביכלתו לראות ולהשגיח על כל המכשולות שתגרום האשה בעלת ראש גלוי, וד"ל.

ולכן, היות ועכשיו הזמן שמכינים המצות מצוה לחג הפסח בבתי אפייה למצות, וגלגול המצות נעשה על ידי נשים, נחוץ

לעורר את מנהלי בתי האפייה שידקדקו על הנשים העובדות שיכסו את ראשן כהלכה.

הנשים הללו באות לבקש פרנסתן בגלגול המצות. באות מבתים שונים, חרדיות, דתיות פחות או יותר, וכמה מהן רגילות ללכת כל השנה בראש מגולה.

בעלי בתי האפייה למצות חייבין לשכור כפועלים במצות שלהם רק נשים צנועות המכסות ראשן, אע"פ שיצטרכו לשלם להם כמה זוזים יותר, וברור שישנן הרבה נשים צנועות המחכות לכך למצא העסקה במצות מצוה.

ב) ועוד דבר נחוץ: אם עובדים במצות אנשים ונשים יחדיו, אז יהיו מובדלים אלו מאלו לכה"פ ד' אמות, ובאם לאו הרי בעשיית מצות מצוה מדברים ליצנות ושחוק וקלות ראש וכו' ומלבד זה התערובת שם אינה במקומה, וכו'.

רפאל זילבער — מה —

אבד"ק פרימאן
ברוקלין, ניו יורק

ב"ה

חזיתי איש מהיר במלאכתו מלאכת שמים הוא ניהו האברך הדגול והנעלה הו"ב וירא וחרד לדבר ה' כש"ת מו"ה שלום יהודת גראם נ"י שו"ב וירא ה' מרכים ועבר עליו רוח טהרה לעורר אהינו בני ישראל על ענין זהירות ושמירה כמאכלות אסורות, וקיבץ כעמיר גורנה דברי ראשונים ואחרונים וספרן של צדיקים מפרשי התורה והש"ס שמכארים עד כמה מגיע הפגם וההזיק אל נפש הישראלי שמתפגל בזה ח"ו ולעומת גדול מעלת הנשמר וזהיר שזוכה להתקדש ולהטהר ולזכות נשמתו. גם בדברי הלכה ידו הדה והביא כמה הלכות נצרכות ותשובות ובידורים בענינים הללו. ואשרי שלו בכת, מה' ישא ברכה. ומו יתן ויבנסו דבריו בלב הקוראים להתעורר ולשמור דרכי החיים כי "בעוה"ר רבה המכשלה, וע"כ זכות הרבים תלוי בו. וראוי להיות כסיועו ועזרו להוציא לאור עולם היבור.

וע"ז באעה"ח א' לס' בריתי שלום תשל"א לפ"ק פה מחנה
"תורה ויראה דוונפיק".

הק' רפאל זילבער

כולל אברכים

על יד מוסדות התורה
מארוקו

ב"ה, כ"א חשוון תשל"ח

כבוד הרב הגאון הגדול הנודע לתהלה ולתפארת וכו' וכו'
מוהר"ר שלום יודא שליט"א גראס.
שלום וברכה

הגיענו השמועה המשמחת אשר כת"ר זכה וזיכה את הרבים
בב' ספרים נפלאים ה"ה גדולי יודא על הל' ציצית, ומזוזות שלום
על הל' מזוזה.

ולכן נבקש מכת"ר לשלוח לנו 2 טופסים של ס' גדולי יודא ו-
2 טופסים של ס' שערי שלום, לזכות בהם את הרבים בכלל ואת
חברי כוללנו בפרט. במחיר אשר ישית עלינו כת"ר, ויבא שכמ"ה.

בברכת התורה

הרב שלום איידעלמאן

ראש הכולל

הרב שלום הכהן ווייס

מלפנים רב בק"ק אוהעל
וכעת בבמה"ד בית שלמה, ברוקלין יצ"ו

בע"ה.

נבוא ונחזיק טובה וברכה. לאיש אשר לו ככה אינו וחכיבו הרב המופלג בתורה ויראה ח"יב טובא
וכו' כש"ח מוה"ר שלום יהודה גראסס נ"י בעמח"ס נפש ישעי' העוסק להרים מבשול מדרך עמינו.
וברבים המושכים הלב הוא מנסה להחזיר בלבות שלומי אמוני ישראל את החוב המוטל על כל אריא
לראות שהמאכלים יהיו בשרים עצהו"ט ולהזהיר הגדולים על הקטנים לבלתי התגאל ח"י במאכלות
אסורות שמטמטם הלב וזה גורם שבאשר נתגדלו ונתפטמו באיסורים יוצאים ח"י לתרבות רעה כאשר
הנסיון מוכיח, ובלתי ספק שהרבים היוצאים מלב יבנסו ללב להתעורר רוח טהרה, לעשות ולקיים בכל
הכתוב בתורה ולהעמיר הרת על תלה. וכל העוזרים ומסייעים בזה המצוה היקרה, יתברכו משמי מעונה.
בברכת אשר יקום את התורה.

הבאעה"ח יום ב' לסי' והתקדשתם והייחם קרושים ביב למכ"י ברכם טהרם תשל"ו לפ"ק.

הק' שלום הכהן ווייס
הרב רק"ק אוהעל יצ"ו

הרב שלמה האלבערשטאם שליט"א

כ"ק אדמו"ר שליט"א מבאבוב, ברוקלין נוא יארק

שלמה האלבערשטאם

אבוק"ק באבוב

שפר קדמי להתייא כי ה' למראות עיני הקונטרס אשר חיבר האברך
המופלג בתורה ויראה כש"ת כו"ה שלו יודא גראס נ"י.

אשר יצא לזכות את הרבים וללקוט שושנים מדברי גדולים ועדיקי
עולם בהתעוררות ודברי מוסר להשמר ולהזהר מכלשון מאכלות
אסורות ה"ו ואם אמנם שאין ספר כזה צריך לשום הסכמה אך למען
לחזק ידי הרב האברך נ"י כזה ולמלאות רצונו כאתי לעורר לבב
בני ישראל לסייעו ולתמכו.

וע"ז באעה"ח יום ה' ל' לא תאכלו כל תועבת, תשל"א לפ"ק.

הק' שלמה האלבערשטאם

שמואל הלוי ואזנר

רב אב"ד זר"מ

זכרון-מאיר, בני-ברק

ב"ה, יום ב' וישלח תשל"ט לפ"ק, פה ברוקלין יצ"ו.

ראה ראיתי החי' החשוב על איסורי יחוד וצניעות בנות ישראל בכלל
אשר פעל ועשה כב' ההגה"צ מזכה את הרבים כש"ת מוהר"ר
פה ברוקלין יצ"ו.

הספר הנ"ל מחובר בלשון המדובר המורגל כדי להרגילו בפי הבריות
אנשים ונשים, ובפרט עניני יחוד שהם הדרגא הראשונה לאיסור חמור
דעריות — ובעו"ה נפרץ לרוב, ובפרט בערים גדולים שהנשים והבנות
עובדות בבתי חרושת ומשרדים והוא הגורם שהמחיצה של קדושה ששמה
התורה בין ב' המינים — נפרצה בי"ג פרצות — וע"כ כל מי שעומד בפרץ
ברוך יהי'.

ע"ז בעה"ח ומצפה לחסדי ה'

שמואל הלוי ואזנר

הרב שלמה יודא שווייצער

רב דקהל דרכי נועם, ספרינג וואל, ניו יארק

מחבר ספר דרכי נועם, וספר שו"ת „לשלמה משפטיו" על עניני חו"מ

בס"ר, יום א' לס' „מי לה' אלי" תשל"ט לפ"ק.

החיים והשלו' וכט"ס למע"כ ידידי הרב הג' הגודר גדר ועומד בפרץ ולוחם מלחמת ה' במסירות נפלאה, אשכנח הכפר הנותן אמרי שפר, בחבוריו, ללמד לבני יהודה קשת לעמוד על המשמר ה"ה כש"ת מוהר"ר שלו' יודא גראס שליט"א, רב דקהל עדת האלמין.

אחרשה"ט באהבה רבה, הנה מע"כ ידידי שליט"א הודיע לי שעומד להוציא ספר חדש (וכמעשהו בראשון) להזהיר ההמונים ולהרים כשופר קול להסיר מכשול מדרך עמינו, ובענותנותו החשיב אותי השפל, והגריל אותי עד כדי להיות שר המסכים על חבוריו הנעלים, וכי אנכי לבוא עד הלום. ואין הלום אלא מלכות מאן מלכי רבנן, אך לא זה ידירות וכמענה להפצרותיו ההבוננתי לכתוב לו איזה מילים כריז"ת מפרשה השבוע ממה שחנני השי"ת כדי לחזק את רוחו וללכת בדרכו, דרך ישרה. וזה החלי בס"ד:

בפרשתנו כתוב אחד מעשה העגל, ויעמד משה בשער המחנה ויאמר מי לה' אלי ויאספו אליו כל בני לוי ויאמר להם כה אמר ה' אלקי ישראל שימו איש חרבו על ירכו עברו ושבו משער לשער כמחנה והרגו איש את אחיו ואיש את רעהו ואיש את קרובו וכו' ובני לוי עשו כדבר משה. ומדעה"ש שבח אותם בפ' ברכה: וללוי אמד תמיך ואוריך לאיש חסיריך וכו' האמר לאביו ולאמו לא ראיתו ואת אחיו לא הכיר ואת בניו לא ידע כי שמרו אברתיך ובריתך ינצורו וכו'. מקראות אלו אימרים: ררשוני.

הלא כל ההרוגים שעברו לעגל נתחייבו מיתת בי"ד ע"י חרב בערים והתראה, ושבת לוי דנו אתם כדין, ולמה הי' צריך ההורג לפגוע באחיו וברעהו ובקרובו ולעשות לו שונאים במשפחתו? הלא כשיפגע בא' כמשפחתו שחייב מיתה אל יגע בו אלא יקרא לחבירו מבני לוי שאינו כמשפחת הנאשם ויהרג אותו והוא יעמד ג"כ לחבירו לשרתו להרוג את קרובו של חבירו? למה הי' צריכים לקיים צו הדין רווקא באופן כזה? מזה אמרתי, יכולים לדאות שכשמגיע עת פדיקת צול, שרכים פורקים מעליהם צול מלכות שמים, אז אותם הכהנים הלויים הצדיקים אשר שמרו את משמרת הקודש, שנשארו נאמנים למלך מלכי המלכים הקב"ה, ורוצים לקנאות קנאת ד' צבאות, יכולים להצליח רק אם קנאתם הוא „בלתי לה' לברו" בלי שום נגיעה של שנאה או של נקמה — בלי שום פניות — רק לנקם נקמת ה'.

מרע"ה בחן אותם וצוה „הרגו איש אחיו ואת רעהו" דייקא. אם מי שהוא הורג את אחיו או קרובו ורעהו באותו נימוס שהורג לאחר שאינו קרובו, שאותם בודאי לא הרג מחמת שנאה, אז הסימן שכוונתו לשם שמים לנקום קנאת ה'.

וע"ז שיבח אותם מדע"ה: „האמר לאביו ולאמו לא ראיתו ואת אחיו לא הכיר וגו'" — שכל קנאתם היתה מחמת אהבתם ונאמנותם לה' ומחמת זה שנאו הרע ורצו לבער שונאי ה' עושי הרצ, בלי הברל מי עשה הרע רעהו או קרובו.

זה אגיד לו. לפני כמה שנים, כשהי' רעש מהנעשה בשחיטות ובכשרות, נמנו וגמרו להושיב בי"ד, ואני הק' הי' ג"כ מוזמן להופיע. כשהגעתי שמה אמרו לי שכל הענין נתבטל ע"י גורמיני שונים שהתערבו לבטל הרבר, והרבר נשאר הלוי, ושקט ברחובות העיר, ואין פוצה פה וכל הקנאים נעשו פתאום לענוים, ומקיימים הכ' יאכלו ענוים וישבעו, והגם שבדבר זה הוא בנפשם ונפש בניהם, כי כבר הזהירו לנו רבותינו שהכשרות הוא יסוד בית ישראל ובלא יסוד זה אין בנין ואין להאריך בזה.

יהודה אתה יודוך אחיך (בראשית מ"ט) ופרש"י ז"ל לפי שהוכיח את הראשונים בקנטורים (קדי בקונטרסים) התחיל יהודה לסוג לאחוריו וקראו יעקב בדברי רצוי — יהודה אתה לא כמותם. וראה זה פירוש יפה מדברי מרדכי חיים מסלונים (טעם וקנים קס"ו) על הפסוק לך רד שחת עמך (שמות ל"ב ז') ואמרו בגמרא רר מגדולתך. וכך הי' רורש מקרא זה: — כיון שנורע למשה כי חטאו ישראל בעגל, הי' מקום שירצה להישאר בשמים וללמוד תורה מפי הגבורה, מה לו ולפולחי עגלים? משום כך ציווהו הקב"ה: לך, רד מגדולתך! עכשיו לא העסוק בתורה „כי שחת עמך" ועליך לירד ולראות מה ניתן לעשות בכדי לכפר חטאתם...

וזהו תפקידו של מנהיג בישראל. לא להתרחק מן העם ברגע שסרחו, לא להפקירם, כי אם לדאוג ולחפש ררכים איך להחזירם למוטב, להצילם מעונשין ומפורענות קשה".

כן ידידי הרה"ג ירד לראות מה נעשה ברחובות העיר בעגלים ובמעשה שחיטתם וחפש דרכים לחזק חומת הכשרות ולהחזיר עטרה ליושנה. יישר כחו וחילו לאורייתא!

ולכן אפריון נמטיה לכבוד מע"כ הרב המחבר רנן, שכשראה התנהגות שלא כשורה הרים קול מחאה, ולא הניח ולא שקט. אפי' כשהתנגרו לו בני משפחתו: את אחיו לא הכיר, ואפי' אבד עיניו את פרנסתו; את בניו לא ידע. למה? כי שמרו „אמרתך"! כי קנאתו היא לש"ש מאהבת ה' שעלה על אהבת אחים ורעים ובנים, והוא הוא הקנאות של שבט לוי להיות בלתי לה' לבדו; והמבחן, כאשר אמרנו, אם מקנא בעושי עולה אפי' כשהם קרוביו או רעיו או סימן מובהק שהיא בלתי לה'.

ובדבר זה המחבר שלנו הוא מהיחידים שברור שהשליך ומשליך נפשו

מנגד ועולה לו בממון ודמים תרתי משמע יכל הרוחות שבעולם אינם מזיזים אותו כמקומו ועומר וצועק אף בדברים שאפילו רבנים גדולים עומדים מן הצד. ועי' רש"י ריש פ' פינחס מ"מ סוף הכבוד לכוא, דבר שהוא לש"ש סופו להחקיים" דהיינו שיוצא מזה דבר קיימא דבר שיש בו קיום העולם, והמבחן במחלוקת אם הוא לש"ש או לא, לראות: אם הדברים פועלים ונשמעים אז סי' כי מתוך י"ש הי' וכל מי שיש בו י"ש דבריו נשמעים. (ואף שקמים עליו אויבים מכל הצדדים והוא בצד אחד וכל העולם מצד שני כנגדו כמו שהי' אאע"ה, אל יתפעל מזה, כי אינו א', כי יחידו של עולם עמו, וסוף דבר הכל נשמע. הסוף יהיה שכל שנאתם וקנאתם יאבדו, ודבריו יעשו פירות וקושטא קא"י).

להמחבר דנן, ביודעים קאמינא, שדבריו וספריו פעלו הרבה להתעוררות הכשרות, והודות לו נתיסד הועד הכשרות יע"י פעולותיה הכבירים נתיסדו כמה ועדי הכשרות בשכונות העיר לפקה על הכשרות בשכונתם והדבה קהילות הכינו שחיטה עצמאית לעופות ולנכות בעינא פקיהה: אחרים יסדו בי"ד מיוחד לפקה על הכשרות שהיתה בוזנחת מאוד בעוה"ד (שנתגלה שאחב"י נתפטמו כעשרות שנים בדברי מאפה ובממתקי איסור, וכיוצא, ואיכ"מ לפרט הכל, וכבר הארכתי יותר בדי).

ונקוה שאי"ה גם להלאה יעשו דבריו רושם.

ולא אמנע מלהעתיק איזה גרגרים כמה שדרשתי באסיפה של ועד הכשרות לפסח תשל"ט:

עס איז כדאי צו דערציילען בנוגע לשוחטים (מובא בס' זוהר דעה בשם הה"צ ר' עקיבא יוסף שלעזינגער ז"ל) וואָס הה"צ ר' עקיבא יוסף שלעזינגער דער איידעם פון הגה"צ ר' הלל קאַלאַמיער זצ"ל דערציילט אין זיין ספר ש"מ, פון איין ווידערליכען מאָן פון די עשרת השבטים וואָס איז געקומען צו הרה"צ ר' הלל ל"ש און איז געווען ביי איהם אויף פסח שנת כתר. ער האָט געברענגט מיט זיך אַ ספר מיט דעם נאָמען ס' האביב (ר"ת אחינו בני' בגולה) וואו עס איז געווען געשריבען פאַרשידענע ענינים. איך האָב מעתיק געווען אַביסעל וואָס איז נוגע צו וויסען בדורינו: ער שרייבט.

ר' נתן אדלער האָט געוואָלט פסל'ען די שוחטים פון פראַנקפורט, און מכניע זיין דעם חותם הס"א וואָס איז שורה אויף שוחטים פסולים כסוד פון על חרבך תחי' וגו'. אויב ער וואָלט דאָס דערגרייכט וואָלט משיח געקומען. נאָר, דער ס"מ האָט אויפגעשטעלט אויף איהם קצבים וואָס האָבען אים גע'רודפ'ט און ער האָט געמוזט אַנטלויפען פון פד"מ ע"כ...

עס עס כדי מתכונן צו זיין אין די מעשה ווייל כמה נביאים מתנבאים בסגנון אחד. דעריבער וועלען מיר ברענגען נאָך אַ מעשה וואָס איך האָב געהערט בשם מרן האדמו"ר מבלזא זצ"ל. וייענדיג אין געטאָ איז צו איהם געקומען אַ איד און געשריגען: רבי, איר זעהט וואָס טוט זיך, אידיש בלוט

גיסט זיך ווי וואָסער. פאַר וואָס טוט איהר גאָר נישט? פאַר וואָס זענט איהר נישט מתפלל? האָט דער רבי געענטפערט: וואָס הייסט איך טי נישט.

האָט ער געענטפערט: עס שטייט ביי די מלחמת עמלק, ויהי' כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל וכאשר יניח ידיו וגבר עמלק" (שמות, פ' בשלח). ווען משה האָט געהאַלטען די הענד פאַרשפרייט אין די הויך האָבען זיך אידען געשטאַרקט. שטייט דאָרט, וידי משה כבדים וכו' ואהרן וחור תמכו בידיו וגו'. משה'ס הענד זענען געוואָרען שווער פון די שווערע מלחמה און אָנגעהויבען אַראָפּפאַלען. נאָר אהרן און חור האָבען זיי אונטערגעהאַלטן.

האָט דער רבי געזאָגט: עס איז היינט נישט דאָ קיין חומכים ע"כ. ווען מיר ציען אַ פאראלעל פון די ווערטער פון הייליגען דברי חיים וואָס זאָגט אַז וועגען שוחטים פסולים זענען כמה קהילות אַרויס פון דת איז די כוונה זיכער געווען אויף אַזעלכע קהילות ווי פראַנקפורט און אַנדערע קהילות פון דייטשלאַנד וואָס אין צייט פון ר' נתן אדלר איז פראַנקפורט געווען אַ עיר ואם בישראל וואָס איז אַרויס פון דאָרט ר' נתן אדלר, דער חתם סופר, הגאון ר' זלמן עמדין.

70-60 יאָר שפּעטער, בסוף ימיו פון ד"ח ווען ר' שמשון רפאל הירש האָט געוואָלט אויפשטעלען אַ קהלה אין פראַנקפורט, האָט ער שווער געקענט טרעפן אַ מנין שומרי שבת. און דער ד"ח זאָגט אַז דאָס איז געקומען וועגען שוחטים פסולים!

דער ספר האביב פון די בעלי רוח הקודש פון די עשרת השבטים זאָגען בפ' אַז אין פראַנקפורט איז געווען שוחטים פסולים, וואָס דער חותם הס"א איז געווען אויף זיי כסוד ועל חרבך חח"ר, און רנ"א האָט זיי געוואָלט פסל'ן מכניע צו זיין רי' ס"א נאָר די קצבים האָבען אים פאַר יאָגט, זענען געבליבען די שוחטים פסולים און געגעבען חיות וואָס איז די שווערד פון די ס"א וואָס דאָרף דעם איז דער עולם נתפטם געוואָרען מיט נבילות וטריופות און נטמטם געוואָרען. דאָרף דעם האָט דער בעל דבר זיך געקענט גובר זיין און מסית זיין צו די ערגסטע עבירות ביי גאַנצע קהילות זענען אַרויס פון דת ר"ל.

וואָס רבותי איז געקומען לאַחר זה? שלמה הע"ה זאָגט אין קהלת מקום המשפט שמה הרשע (קהלת ג' ט') דאָרט ווי דער משפט איז געווען ווי די גזירה איז געווען דאָרט איז געווען דאָס רשעות. יעצט רבותי, לאָמיר זיך מתכונן זיין, די ביטערע גזירה פון די צווייטע וועלט מלחמה איז געקומען פון דייטשלאַנד און דאָרט איז געווען דאָס רשעות, פון דאָרט איז געקומען די השכלה הארורה וואָס האָט אָפּגעשמד'ט מיליונען אידען ר"ל. ווי איז געקומען אַז די רייד פון אַזעלכע אויסוואָרפען זאָלן האָבען אַזאָ השפעה? דורך דעם וואָס פריער האָט דער בעל דבר ערלעדעט די שוחטים און דער עולם איז נתפטם געוואָרען מיט נבילות וטריופות. דאָן, איז שוין לייכט אָנגע'קומען אַלעס, און דאָן דער חלף וואָס איז נישט געשאַרפט געוואָרען ווי געהעריג ביי רי' בהמות האָט געשאַרפט די שווערד פון בעל דבר וואָס איז

דער שר פון עמלק און דורך דעם האָט דער דייטשער רשע וואָס איז געווען עמלק און ער האָט געקענט אויסקוילען מיליונען אידען ר"ל ע"כ * . ווי עס האָט געזאָגט דער בעל רוח הקודש דער בעלזער רבי ז"ל.

און דאָס איז באמת אַ גמרא מפי'תת אין קדושים (פ"ב ע"א) כשר שבטבחים שותפו של עמלק, דער בעסטער פון די קצבים איז דער שותף פון עמלק. רש"י איז מפרש דעם טעם, ווייל – ספיקי טריפות באות לידו וחס על ממונו ומאכילן – עס קומט צו איהם טריפות און עס איז איהם אַ שאָד אויף זיין געלט און גיט זיי צו עסען פאַר איהן, און דעריבער רופען איהם חז"ל שותפו של עמלק וואָס דער ציל פון עמלק איז צו ברענגען אַ כליון ח"ו ווי המן הרשע און דער דייטשער רשע יכ"ש. און די שוחטים פסולים זיינען זיינע שותפים אין דעם.

זעהען מיר אַז אין כשרות איז אָפּגענוגיק דער גייסטיגער און פּוּישער קיום פון כלל ישראל. אַזוי איז אויך מביאר אין רש"י סוף פ' קדושים ווי עס שטייט איהר זאָלט אייך נישט פאַרמיסען אין בהמות און עופות טמאים „והייתם קדושים וכ' ואבדיל אתכם מן העמים לוי" – איהר זאָלט זיין הייליג פאַר מיר און איך האָב אייך אָפּגעזונדערט פון די פעלקער צו זיין פאַר מיר. זאָגט רש"י (פון תורה כהנים) אויב איהר וועט זיין אָפּגעזונדערט פון די גוים זענט איהר מיין און ווען נישט זענט איהר פאַר נבוכדנעצר און זיינע חברים ע"כ. דאָס הייסט אויב מען וועט נישט נוהר זיין, זיך מבדיל צו זיין געהעריג פון כשר און טריפה איז מען איינגעשטעלט צו געפאַר פון די גוים וואָס באַדראָען אידען ח"ו, ווי נבוכדנצר און זיינע חברים.

און מיר וועלען מסיים זיין מיט אַ מעשה פון חפץ חיים. אין אַ שטעטעל נישט ווייט פון ראָדין איז פּסול געוואָרען די מקוה און האָט קיינעם נישט געהאַרט איר צו פאַררעכטען. איז דער חפץ חיים אַריבער געפאַרען אין יענער שטאָט. קומענדיג אַרין האָט ער געשיקט צונויפּרופען די גאַנצע שטאָט אויסרופענדיג אַז דער חפץ חיים איז דאָ און גייט זאָגען אַ דרשה אין שוהל. הערענדיג דאָס, האָט יעדער געשלאָסען די געשעפטען און געקומען הערען דעם חפץ חיים. האָט דער חפץ חיים געזאָגט: רבותי! ווען איך וועל קימען אויף דעם עולם העלמי וועט מען מיר פּרעגען: וואָס איז דיין נאָמען? וועל איך ענטפּרען: ישראל מאיר. וועט מען מיר פּרעגען: האָסטו געוואוסט אַז דאָ אין שטעטעל איז די מקוה פּסול? וועל איך זאָגען: יע. וועט מען פּרעגען: און וואָס האָסטו געטוהן צו דעם? וועל איך ענטפּרען: איך בין געפאַרען צו זיי און זיי געזאָגט און זיי האָבען מיר נישט געוואָלט פּאָלגען! גיט מיר בכתב אַז איך האָב אייך געוואָרענט!"

רבתי. מיר אָפּעלירען דאָ צו אייך מחזק זיין און צו העלפען דעם ענין נשגב פון כשרות וואָס איז ליידער אַזוי פאַרלאָזט. וועט איהר נישט ענטפּרען אונזער אָפּיל איז אנחנו את נפשינו הצלנו ווייל מיר האָבען אייך געוואָרענט און איהר האָט נישט געפּאָלגט. וועט איהר הערען און העלפען. וועט איר געבענטשט ווערען מיט די ברכה פון ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת. (ע"כ הדרשה)

ע"כ אני אומר לו חזק ואמץ אל תירא משום דבר, חגור חרבך על ירך גבור בגבורה של תורה בעשות ספרים והוא הודך והדריך; והדרך צלח רכב על דבר אמת וענוה צדק וכו' והשכם והערב עליהם לכימ"ד והן כלין מאליהן וחציך שנונים יפלו בלב אויבי המלך. מלכו של עולם, ואתה שאהבת צדק ותשנא רשע, על כן משחך אלקים אלקיך שמן ששון מחברדיך ובלשונך עט סופר מהיר תמשיך לעשות ספרים הרבה ברוב נחת והרחבה גדולה ויקיים בך על כן בדרך אלקים לעולם ותהי' באוכלי שלחנו של מלכו של עולם, לעולם לשתי שלחנות בעוה"ז ובעוה"ב ולהנות מזיו השכינה בסעודתן של צדיקים.

החותם לכבוד התורה
שלמה יודא שווייצער

אגב לא אמנע מלהעיד כי נמצא תח"י קונטרס נפלא ושמך „וכרוך דברים". (תוכנו בענין הצלת הארמו"ר מסאטמאר שליט"א מידי הנאצים ימ"ש), נערך ע"י הרה"ג סופר מהיד מחבר ספרים נפלאים מוהר"ר מנחם שלעזינגער זצ"ל מח"ס תורה לשמה, ותורת הגאולה.

והיות שמצאתי שם שאלה מהגאון הנ"ל להגאון הצדיק ראש גלות אריאל מוהר"ר יונתן שטייף זצ"ל, והתשובה שהשיב לו, ודבריו חוצבים להבות אש לאור באור החשכות והצרות שעברו על ראשי בני ישראל בימי הנאצים ימ"ש, בנתיבות טעם מתוך אור צח ומצוחצח מה עלינו לעשות שלא יכפול עוד ח"ו כאסון הנורא ההוא של השש מיליאן קדושים לא מיני ולא מקצתיה ח"ו ח"ו, וכידוע שהגה"צ הנ"ל הי' פוסק הדור אחר החורבן כפי שהעידו עליו הגאונים הצדיקים אשר ע"כ החוב מוטל על כל אחר אשר בשם ישראל יכונה שימסור כל נימי לבבו ונפשו להוציא מכחו אל הפועל התיקון הגדול הנצרך לעשות כדי להציל עצמו ושאר ישראל אחיו עמו מצרות ופגעי הזמן האפשריים לבוא ח"ו. בעוונותינו הרבים, וכל המרבה לתקן תיקונים הנאמרים שם הצלת כלל ישראל הכה הגדול של הצלת ישראל תלויים בו ושכרו עומדת לעד ולעולמי עולמים לו ולזרעו ולזרע זרעו עד סוף כל הדורות.

(*) אמר המו"ל: עס איז ידוע די מעשה מיט מיין טאטען ע"ה וואָס מו"ר מרן סאטמאר שליט"א האָט געזאָגט אַז נאָר צוליב די שוחטים איז ער אַוועק... 17 ס"ת זענען פאַרברענט געוואָרען בתוך די שלשים ועוד, און אַלעס צוליב די שוחטים.

בעה"ש, ה' תשרי תש"ו, ציריך.

לכבוד הרב הגאון וכו' וכו' כקש"ת ר' יהונתן שטייף שליט"א.

שאלת בדבר בטחון הקהילות בארץ ובגאולה.

מאז חרב בית מקדשנו וגלינו מארצנו התאמצנו להקים מחדש קהילות וישיבות קדושות בגולה, ואמנם עלה בידינו לבנות קהילות לזמן מוגבל בככל, בספרד, בצפון ובתימן ובעוד ארצות רבות. אבל לאחר זמן מסוים התחוללו גזירות והשמדות חדשות, אמנם לא בכל ולא על עם ישראל כולו, אלא פעם כאן ופעם שם, פעם במזרח, פעם במערב, פעם בצפון ופעם בדרום. אם נחרכו הקהילות במזרח נבנתה שארית הפליטה במערב, וכשנחרכו במערב, נבנתה שארית הפליטה בצפון או בדרום. אבל לאחר כמה דורות גם קהילות חדשות אלה נחרבו ללא דחם ושארית הפליטה ניסתה להבנות במקומות אחרים. כך ה' הדבר חוזר חלילה פעם בפעם, וניתן לומר שכל הקהילות הישנות נחרבו, ולא רק בגולה אלא גם אלה שנבנו בארץ ישראל אף הן נחרבו. הנה על פי ההגיון והיושר מחובת הרבנים ופרנסי הקהילות ה' ללמוד לקח מן העבר המר, ומכיוון שראו כמה פעמים שהקהילות הישנות נחרבו באופן אכזרי, מן הצורך ה' להתכונן בדבר תיכף כשהתחילו להקים קהילות מחדש ולחשוב מחשבות שלא יחרבו. אבל אבותינו הזניחו לעשות את הדבר החיוני הזה. הנה עתה בדורנו אנו עבר עלינו חורבן חדש, שואה איומה ונוראה מאין כמותה. בדור זה נחרבו אלפי קהילות וישיבות קדושות. נשארו רק שרידים מעטים ושארית הפליטה עומדת להקים מחדש קהילות חדשות במקום אחר. אין ספק בדבר שכבר הגיעה העת שנלמד מנסיון העבר, סהרי אין טעם לבנות קהילות וישיבות קדושות ששוב יחרבו ח"ו. כבהדר"ג יודע, שקבלתי עלי לברר את הדבר הזה בתור נדר, בעת שכב' ובני משפחתי היו בצרה גדולה ועתה שאלתי היא להורות מה לעשות כדי שקהילות אלה שנבנה עתה בע"ה, יהיו דבר המתקיים עד ביאת גואל צדק בכ"א.

בכבוד רב

מנחם שלעזינגר

והנה התשובה:

י"א תשרי תש"ו יעאטענבערג יע"א.

שוכט"ס לכ' יד"ן המוכתר בנימוסין ונדוע לשם ולתפארת ביראתו ובמעלותיו התרומיות ז"ר יפ"ת כש"ת מו' מנחם שלעזינגער נ"י בציריך יע"א.

אחדשה"ט אגרתו מעולפת ספירים קבלתי ע"נ כשעה קדושה ודבריו עשו רושם גדול בלבי ואכפיל מה שאמרתי לכב' הדרתו פה אל פה שאין כוחינו אלא לעורר בדברי מוסר בפה ממש בכל מקום האפשרי ולעורר הרבנים וליושבי על מדין כל רב במקומו ילמד דברי תורה לפני הציבור מספרים הקדושים כמו מספר מסילת ישרים מגורת המאור חוה"ל פלא יועץ

וכיו"ב וכן ידרוש כפעם בפעם דברי א' חיים דברים היוצאים מהלב ושיכנסו אל הלב ומי שאפשר לו ינהוג כשמואל הרמתי שנסע מעיר לעיר וילמד לישראל הדרך ילכו בה והמעשה אשר יעשו הכל עפ"י הדרך המורשה לנו מרבתינו בעלי תלמוד תלמידי משה רבינו, וגם בכתב להוציא חבורים שתוכן יהי' כלימוד מוסר דעת תורה ויראה ולתקן חדרים שילמדו עם תשב"ר תורה עפ"י המורשה וכן תלמוד תורה וישיבות להרביץ תורה ויראה טהורה עפ"י שיטת המורשה לנו ודברי חכמים בנחת נשמעים וכן מצאנו בש"ס, שרק לפרקים מיוחדים דברו קשות, ובעלמא צריכין לומר דברים נעימים המושכים הלב כמו אותם הספרים שהזכרתי ולפעמים גם בספר קו הישר המפחיד הקוראים וגם בספר שבט מוסר, הגה"צ הלל ל"ש אמר, „שספר זה עשה אותו לירא שמים“. ויש לעורר גם הרבנים הנאורים בדברי שכל שייסדו מקוואות בקהילתם וירחקו ממאכלות אסורות שהגה"צ בעל נטע שורק ז"ל אמר התחלת התיקון היא בהמאכלות שלא לטמטם ח"ו הלב ויתנהגו בקדושה ובטהרה ואז יקיים ה', וזרקתי עליהם מים טהורים וטהרתם ועשיתי את אשר בחוקתי תלכו" ויקיים, ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים" אמן.

והנני ביקרת הכבוד ובאה"ר ידירו.

יונתן שטייף

— נא —

שמואל יודע פאנעט
כהגה"ק מוהר"ו זצלה"ה
אב"ד דק"ק דעעש יצ"ו

כ"ה, ברקלין, כ' לפ' והתחזקתם, תש"ג לפ"ק

שוכט"ס לאהובי, ידידי הרב החו"ב מו"מ כתורה וירא שמים מרכיב כש"ת מו"ה שלום יודא גראס נ"י שליט"א כעמח"ס נפש ישעי'.

אחדשה"ט כ"ר מה יפו פעמיק, באמרי שפר להפיץ קול צופיק, נגד המפרשים פשר, ככל עניני כשרות, להאביל לרכיב מאכלות אסורות, ככל מיני היתרים מסברות עקומות, ומלעיגים בדברי חכמינו וזכונם לברכה, מגלים פנים כתורה שלא כהלכה, גלל כן מה טוב ומה נעים לזכות לעורר לכב' אחכ"י לזכות אותם ולשים הדברים לתשומת לבם, שלכה"פ ידעו ויכינו ויחכנונו כמה ואיך לשאול לרב ומורה ירא שמים כאמת, בענינים אלו כרת מה לעשות למעלה ככל דבר הנוגע לעניני כשרות.

ואתה ידידי תחוקנה ידך, ותתברך ממעון הכרבות שתזכה לישב כאהלה של תורה מתוך נחת והרחבת הדעת בקדושה, כאות נפשך ונפש ידיך הדושה"ט כאהכ"ר וכלנ"ה.

שמואל יודע פאנעט

שמעון ואב מיללער

אב"ד דקה"י אראד יצ"ו
בנת חו"ס קה"י ברוקלין יצ"ו

בעזרת הש"ת

לבו בנים שמעו לי הו מפעלות איש צעיר לימים, הובר היבורים מהנכסים, נודע בשערים לזוכה ומוכה את הרבים, כבוד ידיר נפשי ולבני האכרך החשוב מופלג בהפלת הכמים ונכונים, יראת הש"ת על פניו נראה מבהוץ ושו' מכפנים, חסיד המתחמד עם קונו, יאחבת תוה"ק בוערת כלבבו, כש"ת מו"ה של"ו יודא שליט"א למשפחת גדולים (גראסס) ואשר העיר הש"ת את לבבו הטוב והיפה ואת רוחו הברה והנקי' האמונה עליו תורה הקדושה לערוך על שלחן התמיד של לומדי ושומרי תוה"ק להם הפנים שיש לו פנים לבאן ולבאן הן לרוח תוה"ק והן לרוח יר"ש ושניהם רואין זא"ו במאנה אהת בספרו הנחמה, לעורר את רוח הבריות ולקרב את הלכות אל אבינו שבשמים מבלי להתגאל במאכלות האסורות אשר עד כמה הפליגו חו"ל בעונש העבירה הזאת באמרם ו"ל ענו"ם דאבלי שקצים ורמשים הכל גופיהו ועוד העידו חו"ל עה"פ ונטמטם במ א"ת ונטמטם אלא ונטמטם במ שמאכלות האסורות מטמטם את הלב ואין זוכה להשגת תוה"ק ויר"ש אמיתית כסוכא בספת"ק.

ומי שאינו שומר פיו ולשונו, ואמת וכשרות לא יחגה חכו, ואפילו אם לדירי' עושה מחיצה המפסקת ומבדלת בין החי' הנאכלת ובין החי' אשר לא תאכל, אבל לאהריני לא, ואם רשות הרבים מפסקת אותו מסלק עצמו לצדדין בלא הנאת גרונו, לכבד את הש"ת יוצרו וקונו מגרונו, לעמוד על המשמר לעורר את חבירו בזהירות יתירה לשמור נפשו וגופו מכל דבר המפסיק והוציץ בינו ובין קונו יוצרו ובוראו ית"ש במקום שהוא עצמו צריך לאותו דבר להרהיק עצמו בע"ט שערי פרישות את כל דבר האסור לנו ע"פ תוה"ק ולהיות בכל אמצעי כמו מהכל פיו את כל מה שנאסר לנו מפי הגבורה איש בזה אשם הוא כנפשו, והיתה לו גם אחריות ורעו שלא ימעדו רגליהם מצדדי תוה"ק ודרכי הש"ת המחוייבים עלינו מאבותינו ואבות אבותינו אשר קיימו וקבלו עליהם ועל זרעם ולא יעבור הלילה אפילו העברה

כל שהוא מסיבת קלות העתו והתרשלות ידו לזרוק מעל השלחן הדומה למזבח זריקה תמה הגונה וכשירה לסיג תוה"ק ונראית לכל הצדדים ולא בתירוצים שנונים מעמים כמוסים רק בפיו ולבו שוין כדי שיתקבל האמת על לב כל השומע מכל מי שאמרו ואמת יחגה חכו והנגלות הללו לנו ולבנינו הוא עד עולם, כי לא תשכח תוה"ק מפי זרעם וז"ל עד סוף כל הדורות.

והנה כבוד האכרך החשוב הנזכר שם נפשו בכפו לדהות מעליו כל דבר הטורדו והשליך מנגד אחריות בני ביתו אשר חייבם הגשמי תלויין בו ויאהו כידו הכל התעוררות קיום תוה"ק ותחי למטה בכפו להטות לכבות ישראל לקבלת עול מלכות שמים שלימה, ועול מצות הש"ת ברה, והן דברי הספר הזה כאירות את העינים להאיר להם את הדרך ישכון אור תוה"ק כהיו הגשמי על יסוד חי הרוחני אהו היטב בהבלי פפרים הקדושים על גלילי כסף ועמודי זהב שנמשלה להם תוה"ק רצפת כהט ושש דבק חזק ומתקיים ליראת הש"ת שקודמת להכמה וכיסודות דר וסוחרת ממי לקנות מאכלות הכשירות, וכמוכן רק ממי שיש לו נאמנות וכל מה שיש לו בבית מסחרו התיב בגושפנקא דרבנן מורי הוראות כישראל, אשר על פיהם יצא ועל פיהם יבוא כל דבר העובר דרך פה ולשון וכרכה תחלה וסוף לחשי"ת איל אהרון וראשון, ואו ותבואנה אל קרבינה אוכל קמעא מעט מעיר אך ירק מה שכשר ומותר ע"פ תוה"ק והוא מתכרך בבני מעיים בלי יסורים והלאים רעים, והיתה להם ולזרעם אחריתם דורות ישרים ויראי הש"ת ומוכים את אבותיהם לעולמי עולמים אפילו כשנשמותיהם בגנוי מרומים ושפתותיהם בקבר דוכבים גם אז לעד עומדת צדקתם וזכותם מגנת ומצלת על כל הורותיהם העתידים.

והנה כבוד האכרך החשוב הנזכר ברוב ענותנותו פנה אל תפלת הערער כמוני השפל והנשכר להסכים על ידו, ואנא עבדא דקודשא בריך הוא דסגידנא קמי' ומקמי' דאורייתא קדישא ככל עידן ועידן, הנה למען המצו' הגדולה של זכות הרבים להרבות כבוד שמים ומ"ע הכאה מכלל לאו ברוך הוא אשר יקים את דברי התורה הקדושה לעשות אותה הלילה לי לדהות בקשתו, אפילו אם ושיחו בי וישבו שערי תוה"ק ונגינות שותי שכר ויין תוה"ק לשאול כאובל למו הגם הרב מאראד בנביאים וכי גם הוא משרי המסכימים, ותשובתי בציחה, הנה שמתו פני כהלמיש למען הצור ישראל וגואלו יתברך שמו למעינו מים נאמנים של תוה"ק וקיומה להיות לכה"פ נטפל לעושי מצוה

להזכר גם שמי הדל על דבר שבקדושה תוה, וביותר שמקובל בשם
רבינו הגאון"ק הגב"י זצ"ל שעל כפרים כאלו משמים כבר הסכימו
עליהם, וכזה אשיב הורפי דברי עמקי לבנו ואשר לענ"ד לכל אוהבי
השי"ת ולומדי תוה"ק לכאו"א לפי ערכו וכבודו אמורים.

ואני תפלה אל אבינו שבשמים עבד הספר הנוכחי שיקובל על כל
עין הרואה תום ויושר לבנו של האברך החסיד הנוזר בעל
מהברו, אשר כל כוונתו לזכות את אחיו עמו, ותחזקת ידיו לעשות
היל בתוה"ק ואזון שומעת ומשמעת תוכחת מוסר בקרב הכמים תלין
ברב טוב הצפון למצדוקי רבים ככוננים כהפץ לבנו ונפשו הטהורה
עד ביאת גוא"צ ברינה כ"ב א"ס.

בה דברי פה המדבר אל כבוד אוהבי השי"ת ולומדי תוה"ק משבו
וקחו לכם את הספר הזה בכסף מלא ברוח נדיבה ובנפש הפיצה
להגיה ברכה אל תוך בתיכם והשי"ת עמנו ועמכם.

והנני באעה"ה יום ה' לס' ונפש כי תקריב כ"ח אדר שנת
תשכ"ז לפ"ק פה ברוקלין יצ"ו.

הק' שמעון זאב מיללער

